

AFDELING
BESTUURSRECHTSPRAAK

Uitspraak met toepassing van artikel 8:54, eerste lid, van de Algemene wet
bestuursrecht op het hoger beroep van:

de staatssecretaris van Justitie,
appellant,

tegen de uitspraak van de rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats
Haarlem, van 18 februari 2009 in zaak nr. 07/24799 in het geding tussen:

en

de staatssecretaris van Justitie.

1. Procesverloop

Bij besluit van 18 december 2006 heeft de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie (lees: de minister van Justitie) (hierna: de vreemdeling) ongewenst verklaard.

Bij besluit van 7 juni 2007 heeft de staatssecretaris van Justitie (hierna: de staatssecretaris) het daartegen door de vreemdeling gemaakte bezwaar ongegrond verklaard. Dit besluit is aangehecht.

Bij uitspraak van 18 februari 2009, verzonden op dezelfde dag, heeft de rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Haarlem, (hierna: de rechtbank) het daartegen door de vreemdeling ingestelde beroep gegrond verklaard, dat besluit vernietigd en bepaald dat de staatssecretaris een nieuw besluit op het gemaakte bezwaar neemt met inachtneming van hetgeen in de uitspraak is overwogen. Deze uitspraak is aangehecht.

Tegen deze uitspraak heeft de staatssecretaris bij brief, bij de Raad van State binnengekomen op 18 maart 2009, hoger beroep ingesteld. Deze brief is aangehecht.

De vreemdeling heeft een verweerschrift ingediend.

Vervolgens is het onderzoek gesloten.

2. Overwegingen

2.1. In de enige grief klaagt de staatssecretaris dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat de door de vreemdeling overgelegde "Note on the Structure and Operation of the KhAD/WAD in Afghanistan 1978-1992" van de United Nations High Commissioner for Refugees van 13 mei 2008 (hierna: de UNHCR-Note), gelezen in samenhang met rapportages en correspondentie van dr. A. Giustozzi van 28 september 2003, 6 april 2005 en 6 maart 2006, eraan in de weg staat dat hij in het kader van de beoordeling of op de vreemdeling artikel 1(F) van het Verdrag betreffende de status van Vluchtelingen van Genève van 28 juli 1951, zoals gewijzigd bij het Protocol van New York van 31 januari 1967 (hierna: het Vluchtelingenverdrag) van toepassing is, uit mag gaan van de conclusie in het algemeen ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken inzake de veiligheidsdiensten in communistisch Afghanistan van 29 februari 2000 (hierna: het ambtsbericht) dat alle (onder-)officieren van de Khadimat-e Atal'ete Dowlati (hierna: de KhAD) en de Wazarat-e Amani-at-e Dowlati (hierna: de WAD) zich schuldig hebben gemaakt aan ernstige schending van de mensenrechten.

De staatssecretaris betoogt hiertoe - samengevat weergegeven - dat de rechtbank aldus niet heeft onderkend dat de UNHCR-Note en voormelde rapportages en correspondentie van Giustozzi niet kunnen worden aangemerkt als concrete aanknopingspunten voor twijfel aan de juistheid en volledigheid van deze conclusie in het ambtsbericht.

2.1.1. De in deze grief opgeworpen rechtsvraag heeft de Afdeling bij uitspraak van 24 september 2009 in zaak nr. 200901907/1/V1 (www.raadvanstate.nl) beantwoord. Uit de rechtsoverwegingen 2.2.1 tot en met 2.2.6 van die uitspraak, waarbij de Afdeling blijft, vloeit voort dat de grief slaagt.

2.2. Het hoger beroep is kennelijk gegrond. De aangevallen uitspraak dient te worden vernietigd. Doende hetgeen de rechtbank zou behoren te doen, zal het besluit van 7 juni 2007 worden getoetst in het licht van de daartegen in eerste aanleg voorgedragen beroepsgronden in zoverre daarop, na hetgeen hiervoor is overwogen, nog moet worden beslist.

2.3. De vreemdeling heeft op 20 november 1997 aanvragen ingediend om toelating als vluchteling en om verlening van een vergunning tot verblijf op grond van klemmende redenen van humanitaire aard. Bij besluit van 1 april 1998 zijn deze aanvragen afgewezen. Wel is aan de vreemdeling een voorwaardelijke vergunning tot verblijf verleend met ingang van 20 november 1997. Bij besluit van 28 april 1999 is het tegen voormelde afwijzingen gerichte bezwaar van de vreemdeling ongegrond verklaard. Bij uitspraak van 5 april 2000 heeft de rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Amsterdam, het daartegen door de vreemdeling ingestelde beroep ongegrond verklaard.

De aan de vreemdeling verleende vergunning tot verblijf is met ingang van 1 april 2001 aangemerkt als een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd. Bij besluit van 13 oktober 2006 is deze verblijfsvergunning met toepassing van artikel 35, eerste lid, aanhef en onder a, van de Vreemdelingenwet 2000 (hierna: de Vw 2000) ingetrokken, waarbij artikel 1(F), aanhef en onder a en b, van het Vluchtelingenverdrag op de vreemdeling van toepassing is geacht. Bij uitspraak van de rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Haarlem, van 24 september 2007 is het daartegen door de vreemdeling ingestelde beroep niet-ontvankelijk verklaard, omdat de vreemdeling, doordat hij ongewenst was verklaard, niet langer belang had bij een inhoudelijke beoordeling van dit beroep. Bij uitspraak van 18 februari 2008 in zaak nr. 200707045/1 heeft de Afdeling het daartegen door de vreemdeling ingestelde hoger beroep ongegrond verklaard.

2.4. De vreemdeling heeft bij zijn aanvraag om toelating als vluchteling onder meer verklaard dat hij van 1987 tot en met 1992 lid was van de Democratische Volkspartij van Afghanistan (hierna: de DVPA) en tevens als officier, aanvankelijk als derde luitenant en uiteindelijk als eerste luitenant, in dienst is geweest van de KhAD/WAD. Deze verklaringen heeft de staatssecretaris geloofwaardig geacht.

2.5. De vreemdeling heeft in beroep betoogd dat de staatssecretaris niet heeft onderkend dat uit een door hem overgelegde verklaring van de Dienst Registratie Criminele Documentatie te van 14 februari 2007, waarin is vermeld dat ten aanzien van hem bij de desbetreffende dienst geen strafrechtelijke antecedenten zijn geregistreerd, volgt dat hij zich niet schuldig heeft gemaakt aan handelingen als bedoeld in artikel 1(F) van het Vluchtelingenverdrag.

2.5.1. De omstandigheid dat bij de door de vreemdeling geraadpleegde Afghaanse organisatie geen strafrechtelijke antecedenten van hem bekend zijn, vormt onvoldoende grond om aan te nemen dat hij de in het ambtsbericht aan (onder-)officieren van de KhAD/WAD toegeschreven mensenrechtenschendingen niet heeft begaan. De staatssecretaris heeft zich in het besluit van 7 juni 2007 terecht op het standpunt gesteld dat de vreemdeling met voormelde verklaring niet heeft aangetoond dat de conclusies in het ambtsbericht niet op hem van toepassing zijn.

De beroepsgrond faalt.

2.6. De vreemdeling heeft in beroep verder betoogd dat de staatssecretaris zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat hij niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij bij terugkeer naar Afghanistan een reëel risico loopt te worden onderworpen aan een behandeling in strijd met artikel 3 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: het EVRM). Hij heeft hiertoe verwezen naar hetgeen hij in zijn beroep tegen voormeld besluit van 13 oktober 2006 heeft aangevoerd, alsmede naar een door hem overgelegde passage uit een memorandum van 7 februari 2000 van de Nederlandse ambassade in Afghanistan gericht aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

2.6.1. Volgens het arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: het EHRM) van 30 oktober 1991 in zaak nr. 13163/87, Vilvarajah tegen het Verenigd Koninkrijk (RV 1991, 19) dient, wil aannemelijk zijn dat de desbetreffende vreemdeling bij uitzetting een reëel risico loopt op een met artikel 3 van het EVRM strijdige behandeling, sprake te zijn van specifieke individuele kenmerken ("special distinguishing features"), waaruit een verhoogd risico voor een behandeling in strijd met artikel 3 van het EVRM valt af te leiden. De enkele mogelijkheid ("mere possibility") van schending is onvoldoende.

Volgens rechtsoverweging 116 van het arrest van het EHRM van 17 juli 2008 in zaak nr. 25904/07, NA. tegen het Verenigd Koninkrijk (JV 2008/329) zijn evenbedoelde specifieke individuele kenmerken evenwel niet vereist, indien de desbetreffende vreemdeling aannemelijk maakt dat hij deel uitmaakt van een groep die systematisch wordt blootgesteld aan een praktijk van onmenselijke behandelingen, zoals aan de orde was in het arrest van het EHRM van 11 januari 2007 in zaak nr. 1948/04, Salah Sheekh tegen Nederland (JV 2007/30).

2.6.2. De rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Amsterdam, heeft in haar uitspraak van 5 april 2000, voor zover thans van belang, geoordeeld dat de staatssecretaris zich op goede gronden op het standpunt heeft gesteld dat de vreemdeling bij terugkeer niet zal worden onderworpen aan een behandeling die strijd oplevert met artikel 3 van het EVRM.

In het besluit van 13 oktober 2006, gelezen in samenhang met het daartoe strekkende voornemen, is voor het daarin vervatte standpunt dat de vreemdeling niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij bij terugkeer een reëel risico loopt op een met artikel 3 van het EVRM strijdige behandeling, verwezen naar voormelde uitspraak van 5 april 2000. Voorts is gewezen op het algemeen ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken van 10 februari 2006 inzake Afghanistan (hierna: het ambtsbericht van

10 februari 2006), waarin is vermeld dat voormalige medewerkers van de KhAD/WAD van de zijde van de regering niets te vrezen hebben. Tenslotte is overwogen dat de vreemdeling geen feiten of omstandigheden aannemelijk heeft gemaakt die erop wijzen dat hij bij terugkeer anderszins een reëel risico loopt op een behandeling in strijd met voormelde verdragsbepaling.

In de gronden van beroep van 27 november 2006 heeft de vreemdeling dat betwist. Daartoe heeft hij aangevoerd dat hij geen banden onderhoudt met de huidige invloedrijke facties of stammen in Afghanistan, dat hij zich heeft geafficheerd als bestrijder van de en dat hij zal worden geïdentificeerd met de mensenrechtenschendingen gedurende het tijdperk van het communistische regime. In dit verband wijst hij erop dat hij van januari 1995 tot en met september 1996 in detentie heeft gezeten. Verder heeft hij betoogd dat hij behoort tot een risicogroep als vermeld in het ambtsbericht van 10 februari 2006 en heeft hij verwezen naar een rapport van het Britse Home Office van 1 april 2006, waarin is vermeld dat een teruggekeerde voormalige KhAD/WAD-officier problemen heeft ondervonden.

In het besluit van 7 juni 2007, gelezen in samenhang met overwegingen uit het daarin ingelaste primaire besluit van 18 december 2006, heeft de staatssecretaris ten aanzien van het door de vreemdeling aangehaalde rapport van het Britse Home Office erop gewezen dat in dit rapport tevens is vermeld dat het voor de vraag of een voormalig medewerker van de KhAD/WAD een risico loopt op vervolging, ervan afhangt of die persoon gedurende zijn activiteiten voor de KhAD/WAD concrete conflicten heeft gehad met de huidige machthebbers. In het geval van de vreemdeling is dit volgens de staatssecretaris niet gebleken. Voor het overige heeft de staatssecretaris verwezen naar het besluit van 13 oktober 2006.

2.6.3. In de uitspraak van de rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Amsterdam, van 5 april 2000 is reeds – onherroepelijk – een oordeel over artikel 3 van het EVRM gegeven. Daarom kan in de onderhavige procedure slechts worden beoordeeld of naar voren gebrachte nieuwe feiten of veranderde omstandigheden kunnen leiden tot een geslaagd beroep op dit verdragsartikel.

Hetgeen is aangevoerd ten betoge dat de vreemdeling als voormalig lid van de DVPA en voormalig werknemer van de KhAD/WAD deel uitmaakt van een groep die in Afghanistan systematisch wordt blootgesteld aan een praktijk van onmenselijke behandelingen, kan niet worden aangemerkt als zodanige feiten of omstandigheden. Aan het door de vreemdeling overgelegde memorandum van 7 februari 2000 van de Nederlandse ambassade in Afghanistan kan in dit verband geen waarde worden gehecht, reeds omdat de daarin vervatte informatie achterhaald is door het verschijnen van het door de vreemdeling eveneens ingeroepen ambtsbericht van 10 februari 2006 en het rapport van het Britse Home Office van 1 april 2006. Laatstgenoemde stukken vormen voorts evenmin nieuwe feiten of omstandigheden in hierbedoelde zin, nu uit de daarin vervatte informatie niet kan worden afgeleid dat sprake is van een zodanige verslechtering van de situatie van vorenbedoelde groep dat niet op voorhand is uitgesloten dat deze verslechtering kan afdoen aan het reeds onherroepelijke oordeel over artikel 3 van het EVRM.

Het overigens in beroep aangevoerde betreft hetzij verwijzingen naar door de vreemdeling gestelde gebeurtenissen die dateren van voor de eerdere procedure, hetzij niet nader onderbouwde stellingen, hetgeen evenmin als nieuwe feiten of omstandigheden in vorenbedoelde zin kan worden aangemerkt.

De beroepsgrond faalt.

- 2.7. Het inleidende beroep is ongegrond.
- 2.8. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

3. Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

Recht doende in naam der Koningin:

- I. verklaart het hoger beroep gegrond;
- II. vernietigt de uitspraak van de rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Haarlem, van 18 februari 2009 in zaak nr. 07/24799;
- III. verklaart het in die zaak ingestelde beroep ongegrond.

Aldus vastgesteld door mr. H.G. Lubberdink, voorzitter, en mr. B. van Wagtendonk en mr. M.G.J. Parkins-de Vin, leden, in tegenwoordigheid van mr. B. Klein Nulent, ambtenaar van Staat.

w.g. Lubberdink
voorzitter

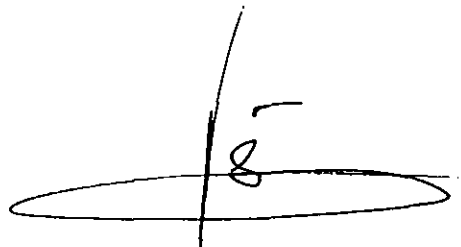
w.g. Klein Nulent
ambtenaar van Staat

Uitgesproken in het openbaar op 29 oktober 2009

218-565.

Verzonden: 29 oktober 2009

Voor eensluidend afschrift,
de secretaris van de Raad van State,
voor deze,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'V' shape with a horizontal line across the middle and a vertical line extending upwards from the center.

mr. H.H.C. Visser,
directeur Bestuursrechtspraak

19 FEB. 2009

uitspraak

RECHTBANK 's-GRAVENHAGE

Sector bestuursrecht

Nevenzittingsplaats Haarlem

zaaknummer: AWB 07 / 24799

uitspraak van de meervoudige kamer voor vreemdelingenzaken van 18 februari 2009

in de zaak van:

geboren op _____ van Afghaanse nationaliteit,
eiser,
gemachtigde: mr. drs. A. Hol, advocaat te Haarlem,

tegen:

de staatssecretaris van Justitie,
verweerder,
gemachtigde: mr. A. van Blankenstein, advocaat te 's-Gravenhage.

1. Procesverloop

- 1.1 Bij besluit van 18 december 2006 heeft verweerder eiser ongewenst verklaard. Eiser heeft tegen het besluit op 20 december 2006 bezwaar gemaakt. Verweerder heeft het bezwaar bij besluit van 7 juni 2007, verzonden op 14 juni 2007, ongegrond verklaard. Eiser heeft tegen dit besluit op 15 juni 2007 beroep ingesteld.
- 1.2 Op 15 juni 2007 heeft eiser een verzoek om een voorlopige voorziening ingediend. Hij heeft verzocht de behandeling van het beroep in Nederland te mogen afwachten en de strafrechtelijke gevolgen van de ongewenstverklaring te schorsen. Bij uitspraak van de voorzieningenrechter van deze rechtbank en nevenzittingsplaats van 24 september 2007 (AWB 07/24800) is dit verzoek toegewezen.
- 1.3 Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.
- 1.4 De openbare behandeling van het geschil heeft plaatsgevonden op 12 maart 2008. Eiser is in persoon verschenen, bijgestaan door zijn gemachtigde. Verweerder is vertegenwoordigd door zijn gemachtigde.
- 1.5 Na de sluiting van het onderzoek ter zitting is gebleken dat het onderzoek niet volledig is geweest. De rechtbank heeft bij brief van 17 juni 2008 aan partijen meegedeeld dat het onderzoek is heropend om verweerder in de gelegenheid te stellen vragen van de rechtbank te beantwoorden. Bij brief van 22 juli 2008 heeft verweerder zijn reactie aan de rechtbank doen toekomen. Daarbij is aangegeven dat een tweetal vragen ter beantwoording is doorgeleid aan de minister van Buitenlandse Zaken. Bij brief van 4 augustus 2008 heeft die minister die twee vragen beantwoord. Eisers gemachtigde

heeft bij brief van 8 september 2008 op de brieven van 22 juli 2008 en 4 augustus 2008 gereageerd. Bij brief van 29 september 2008 heeft de gemachtigde van verweerder de rechtbank toestemming verleend de zaak zonder nadere zitting af te doen. De gemachtigde van eiser heeft deze toestemming eveneens verleend bij brief van 8 september 2008, verzonden op 1 oktober 2008.

- 1.6 Bij brief van 28 november 2008 is aan eiser en verweerder meegedeeld dat de rechtbank het onderzoek heeft gesloten.

2. Overwegingen

Feiten

- 2.1 De rechtbank betreft bij de beoordeling de volgende feiten. Eiser is, naar eigen zeggen, op 17 november 1997 Nederland ingereisd. Op 20 november 1997 heeft eiser aanvragen ingediend om toelating als vluchteling, dan wel om verlening van een vergunning tot verblijf op grond van klemmende redenen van humanitaire aard.

Eiser heeft ter onderbouwing van zijn aanvraag, voor zover hier van belang, het volgende aangevoerd. Eiser is in 1987 lid geworden van de communistische partij, de Democratische Volkspartij van Afghanistan (DVPA). Op 21 maart 1987 is eiser in dienst getreden van de KhAD, op voorspraak van zijn neef. Hij werkte bij directie Een. Nadat de Mujahedin aan de macht kwam, heeft eiser zijn werkzaamheden kunnen voortzetten. Op 2 januari 1995 werd eiser tijdens zijn werk opgehaald door mensen van de directie Onderzoek en naar de gevangenis gebracht. Hij werd ervan beschuldigd een staatsgreep te willen organiseren tegen het regime. Hij werd dagelijks verhoord en bij die verhoren mishandeld. Rond november 1995 werd eiser overgeplaatst naar de gevangenis van directie Drie. Op 27 september 1996 viel de regering van Rabbani. De troepen van Rabbani trokken zich terug, waardoor eiser en andere gevangenen de kans kregen te vluchten. Eiser is daarna naar huis gegaan. Na een maand is hij naar een neef van hem gegaan en heeft daar enkele maanden verbleven. Daarna is eiser naar [redacted] vertrokken. Nadat de Taliban [redacted] had vermoord, vermoedde eiser dat alle voormalig DVPA-leden van de Taliban te vreezen hadden. Eiser heeft daarop op 20 juli 1997 Afghanistan verlaten.

Bij besluit van 1 april 1998 is eiser met ingang van 20 november 1997 in het bezit gesteld van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf. De aan eiser verleende vergunning tot verblijf is met ingang van 1 april 2001 aangemerkt als een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd. Bij besluit van 13 oktober 2006 is de verblijfsvergunning van eiser ingetrokken. Op 6 november 2006 heeft eiser tegen dit besluit beroep ingesteld. Op 6 september 2007 heeft eiser een verzoek om een voorlopige voorziening ingediend. Bij uitspraak van deze rechtbank en nevenzittingsplaats van 24 september 2007 (AWB 06/54315 en AWB 07/34634,

[redacted] is het beroep niet-ontvankelijk verklaard en het ingediende verzoek om een voorlopige voorziening afgewezen.

Toepasselijke regelgeving

- 2.2 Ingevolge artikel 67, eerste lid, aanhef en onder e, van de Vreemdelingenwet 2000 (Vw) kan een vreemdeling ongewenst worden verklaard in het belang van de internationale betrekkingen van Nederland.

- 2.3 In de Vreemdelingencirculaire 2000 (Vc) heeft de minister beleidsregels over de toepassing van artikel 67 Vw vastgesteld. In B1/2.2.4.4 Vc, zoals dat gold ten tijde van het bestreden besluit, thans omgenummerd naar A5 Vc, is bepaald dat een vreemdeling die buiten de rechtsmacht van Nederland een ernstig misdrijf heeft begaan, in het belang van de internationale betrekkingen van Nederland ongewenst kan worden verklaard. Hierbij kan gedacht worden aan de vreemdelingen van wie het verblijf is geweigerd dan wel is beëindigd op grond van artikel 1F Vluchtelingenverdrag. De tegenwerping van artikel 1F Vluchtelingenverdrag gaat aan het besluit tot ongewenstverklaring vooraf.
- 2.4 Ingevolge artikel 1F van het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen (Vluchtelingenverdrag) zijn de bepalingen van het Vluchtelingenverdrag niet van toepassing op een persoon, ten aanzien van wie er ernstige redenen zijn om te veronderstellen dat:
- hij een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid heeft begaan, zoals omschreven in de internationale overeenkomsten welke zijn opgesteld om bepalingen met betrekking tot deze misdrijven in het leven te roepen;
 - hij een ernstig, niet-politiek misdrijf heeft begaan buiten het land van toevlucht, voordat hij tot dit land als vluchteling is toegelaten;
 - hij zich schuldig heeft gemaakt aan handelingen welke in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties.
- 2.5 In C4/3.11.3.3 Vc heeft verweerder een nadere uitwerking van de beoordeling van artikel 1F Vluchtelingenverdrag neergelegd. Hierin is, voor zover hier van belang, het volgende opgenomen:

“Teneinde te kunnen bepalen of betrokkene individueel voor artikel 1F-handelingen verantwoordelijk dient te worden gehouden, wordt onderzocht of ten aanzien van hem kan worden aangenomen dat hij weet heeft gehad of had behoren te hebben van het plegen van het betreffende misdrijf/de betreffende misdrijven ('knowing participation') én of hij op enige wijze hieraan persoonlijk heeft deelgenomen ('personal participation'). Indien hiervan sprake is kan aan betrokkene artikel 1F worden tegengeworpen. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van de 'personal and knowing participation test' (artikel 25 en 27 tot en met 33 Statuut van Rome).

Er is onder meer sprake van 'knowing participation' wanneer een overheidsfunctionaris, of een daaraan gelijk te stellen persoon, werkzaam is geweest voor een organisatie, waarvan de toenmalige staatssecretaris of de minister heeft geconcludeerd dat aan personen die behoren tot bepaalde categorieën van deze organisatie bij een aanvraag voor een verblijfsvergunning in Nederland in de regel artikel 1F zal worden tegengeworpen, tenzij de betreffende vreemdeling kan aantonen dat er in zijn individuele geval sprake is van een significante uitzondering;

Er is onder meer sprake van 'personal participation' wanneer een overheidsfunctionaris, of een daaraan gelijk te stellen persoon, heeft behoord tot een categorie van personen binnen een organisatie waarvan de toenmalige staatssecretaris of de minister heeft geconcludeerd dat aan personen die behoren tot deze categorie bij een aanvraag voor een verblijfsvergunning in Nederland in de regel artikel 1F zal worden tegengeworpen, tenzij de betreffende vreemdeling kan aantonen dat er in zijn individuele geval sprake is van een significante uitzondering.”

Standpunten van partijen

- 2.6 Verweerder heeft zich in het bestreden besluit, onder verwijzing naar het besluit van 13 oktober 2006 en voor zover hier van belang, op het volgende standpunt gesteld. Eiser heeft in de periode van 1987 tot 1992 als officier gewerkt voor de Afghaanse staatsveiligheidsdienst, de KhAD/WAD en is gedurende die tijd gepromoveerd tot tweede luitenant. In de regel wordt aan (onder)officieren van deze diensten, artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag tegengeworpen. Nu eiser werkzaam was voor een organisatie of onderdeel daarvan, waarvan het hoofdbestanddeel van de activiteiten bestond uit het begaan van misdrijven in de zin van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag, is de conclusie gerechtvaardigd dat eiser wist of had moeten weten van de misdrijven die door die organisatie zijn gepleegd ten tijde dat eiser daar werkzaam was. Uit het ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken van 29 februari 2000 over de veiligheidsdiensten in communistisch Afghanistan (hierna: het ambtsbericht) blijkt dat het wrede karakter van de KhAD/WAD binnen Afghanistan algemeen bekend moet zijn geweest. Eiser is er niet in geslaagd aan te tonen dat hij niets heeft geweten van het misdadige karakter van de KhAD/WAD. Uit paragraaf 2.7 van het ambtsbericht blijkt dat alle officieren van de KhAD/WAD hebben deelgenomen aan de ondervraging en marteling van al dan niet vermeende tegenstanders van het communistisch bewind. Een promotie tot officier kon niet plaatsvinden indien de betreffende medewerker niet op concrete wijze van zijn onvoorwaardelijke loyaliteit aan het bewind had blijkgegeven. Elke officier die tijdens zijn diensttijd is bevorderd, is derhalve betrokken geweest bij arrestaties, ondervragingen, martelingen en executies. Eiser heeft niet aangetoond dat hij een significante uitzondering is. Er is geen aanleiding om eiser niet individueel verantwoordelijk te houden voor de begane misdrijven. Eiser heeft geen informatie uit objectieve bron aangevoerd op grond waarvan dient te worden getwijfeld aan de juistheid of volledigheid van het ambtsbericht. Niet is aannemelijk dat eiser bij terugkeer naar Afghanistan een reëel risico loopt op een behandeling welke is verboden in artikel 3 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM).
- 2.7 Eiser heeft hiertegen in beroep het volgende aangevoerd. Eiser heeft in de verschillende gehoren uitgebreid verklaard over zijn werkzaamheden voor de KhAD in de periode 1987 tot 1992. Zijn achtergrond en die van zijn vader, die eveneens bij de KhAD werkzaam was, volstonden in dit verband. Eiser heeft niet gerouleerd, hij was altijd werkzaam binnen dezelfde afdeling. Hij heeft nooit deelgenomen aan de introductieperiode, waarin hij zijn loyaliteit moest bewijzen. Mensenrechtenschendingen namen in deze periode, blijkens het rapport van de UNHCR van juli 2003, af in verhouding tot de periode daarvoor. Eiser is werkzaam geweest voor de KhAD in de periode van nationale verzoening. Eiser heeft zijn werkzaamheden voor de KhAD onder het regime van de Mujahedin kunnen continueren, zij het op een andere afdeling. Het is niet aannemelijk dat eiser gedurende die tijd ongemoeid zou zijn gelaten, indien hij zich schuldig zou hebben gemaakt aan ernstige mensenrechtenschendingen. Weliswaar is eiser in januari 1995 gearresteerd, maar dit was vanwege zijn vermeende betrokkenheid bij het voorbereiden van een staatsgreep. Het werkzaam zijn van vele voormalige KhAD-officieren voor de regimes van de Mujahedin, Galiban en thans weer de (voormalige) Mujahedin is in algemene zin het bewijs voor de stelling dat het ondenkbaar is dat alle KhAD-officieren zich schuldig hebben gemaakt aan mensenrechtenschendingen. Daarnaast geldt nog dat

eiser geen verklaring van goed gedrag zou hebben verkregen van de Afghaanse overheid, indien hij daadwerkelijk de handelingen zou hebben verricht die verweerder aan hem tegenwerpt. Gelet op de inmiddels beschikbare informatie kan niet langer van de juistheid van het ambtsbericht van 29 februari 2000 worden uitgegaan. Eiser verwijst hierbij onder meer naar de rapporten van A. Giustozzi en een brief van B.R. Rubin. Indien artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag al op eiser van toepassing zou moeten worden verklaard, dan volgt daaruit dat hij bij terugkeer naar Afghanistan als misdadiger zal worden aangemerkt. Eiser heeft geen enkele band met de huidige invloedrijke islamitische en politieke partijen of stammen in Afghanistan. Zijn opvattingen staan haaks op die van deze partijen of stammen. Eiser heeft te vrezen voor vervolging van de zijde van deze groeperingen, nu hij zich heeft geafficheerd als bestrijder van de Mujahedin en hij derhalve zal worden geïdentificeerd met mensenrechtenschendingen gedurende het communistische regime. Eiser behoort daarom tot een risicogroep als bedoeld in het algemene ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken van februari 2006.

Oordeel van de rechtbank

- 2.8 De vraag is of verweerder eiser in redelijkheid ongewenst heeft kunnen verklaren. In dat kader dient allereerst de vraag beantwoord te worden of verweerder eiser op goede gronden het bepaalde in artikel 1F Vluchtelingenverdrag heeft tegengeworpen.
- 2.9 Verweerder heeft zijn standpunt dat ten aanzien van eiser sprake is van "knowing en personal participation" gebaseerd op het ambtsbericht, met name op paragraaf 2.7 in samenhang met paragraaf 2.4, waaruit volgens verweerder blijkt dat alle (onder)officieren van de KhAD/WAD zich schuldig hebben gemaakt aan schending van mensenrechten.
- 2.10 In paragraaf 2.7 is, voor zover hier van belang het volgende opgenomen:

"Het klimaat van terreur en angst dat de KhAD en de WAD teweegbrachten in de Afghaanse maatschappij heerste ook binnen de veiligheidsdiensten zelf. De loyaliteit van de medewerkers werd voortdurend op de proef gesteld. Indien ook maar de geringste twijfel bestond over de toewijding van een medewerker aan de communistische zaak, dan werd hij (of zij) zonder meer uit de gelederen van de KhAD of de WAD verwijderd. Veelal betekende dit de dood van de betrokken medewerker. Om niet de verdenking op zich te laden deloyaal te zijn, dienden de medewerkers van de KhAD en de WAD zich vrijwel dagelijks te bewijzen. Als eerste plaatsing werden onder-officieren en officieren tewerk gesteld op afdelingen binnen de KhAD en de WAD die zich concreet bezig hielden met de opsporing van 'staatsgevaarlijke elementen'. Medewerkers van de KhAD en de WAD rouleerden regelmatig om te voorkomen dat zij binnen een bepaalde afdeling een te grote machtsbasis opbouwden. Soms werden medewerkers verscheidene malen per jaar overgeplaatst. Iemand die langer dan een jaar bij de KhAD of de WAD in dienst was, had tenminste op twee afdelingen gewerkt. Een plaatsing op een afdeling of directie waar de werkzaamheden een meer technisch of administratief karakter hadden lag slechts in het verschieft als een onder-officier zich voldoende had bewezen tijdens een eerste plaatsing of plaatsingen. Zoals reeds uiteengezet is in § 2.4, kon een promotie tot officier van de KhAD en de WAD niet plaatsvinden als de betrokken medewerker niet concreet blijkt gegeven had van zijn of haar onvoorwaardelijke loyaliteit aan het communistische bewind. Dit gold ook voor promoties die een officier van de KhAD of de WAD ten deel vielen na afronding van zijn of haar opleiding. Elke officier die tijdens zijn diensttijd is bevorderd is derhalve betrokken geweest bij arrestaties, ondervragingen, martelingen en zelfs executies. (...) Niet als voor officieren was het ook voor onderofficieren onmogelijk binnen de KhAD of de WAD te functioneren indien zij niet wensten deel te nemen aan de systematische schendingen

van de mensenrechten die daar plaatsvonden. (...) Uit het bovenstaande volgt dat alle onderofficieren en officieren werkzaam zijn geweest in de macabere afdelingen van de KhAD en de WAD en persoonlijk betrokken zijn geweest bij het arresteren, ondervragen, martelen en soms executeren van verdachte personen."

- 2.11 Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) kan een ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken worden aangemerkt als een deskundigenadvies aan verweerder ten behoeve van de uitoefening van diens bevoegdheden. Daartoe dient het op onpartijdige, objectieve en inzichtelijke wijze informatie te verschaffen, onder aanduiding – voor zover mogelijk en verantwoord – van de bronnen, waaraan deze is ontleend. Indien aan deze eisen is voldaan, mag verweerder bij de besluitvorming van de juistheid van die informatie uitgaan, tenzij concrete aanknopingspunten bestaan voor twijfel aan de juistheid of volledigheid ervan.
- 2.12 In de uitspraak van 30 november 2004, met nummer 200404008/1, heeft de Afdeling, na kennisname van de onderliggende stukken bij het ambtsbericht, geoordeeld dat de informatie in paragraaf 2.7 van het ambtsbericht door de onderliggende stukken ervan wordt gedragen en dat verweerder van de juistheid van het ambtsbericht heeft mogen uitgaan.
- 2.13 Gelet op het vorenstaande is thans de vraag aan de orde of concrete aanknopingspunten bestaan voor twijfel aan de juistheid of volledigheid van het ambtsbericht.
- 2.14 Bij beantwoording van die vraag betreft de rechtbank, gelet op hetgeen door partijen is aangevoerd en aan stukken is overgelegd alsmede op hetgeen ter zitting is besproken, de volgende stukken: een rapport van dr. A. Giustozzi (hierna: Giustozzi) van 28 september 2003, een e-mailcorrespondentie van april 2005 tussen Giustozzi en L. Verkooyen, een rapport van Giustozzi van 6 maart 2006 en een schrijven van 14 november 2007 van de UNHCR aan de minister van Justitie.
- 2.15 Daarnaast betreft de rechtbank bij de beoordeling de notitie van mei 2008 van de UNHCR, getiteld 'Note on the structure and operation of the KhAD/WAD in Afghanistan 1978 – 1992' (hierna: de notitie van de UNHCR) en de notitie betreffende de toepassing van artikel 1F Vluchtelingenverdrag van 6 juni 2008, gevoegd bij de brief van 9 juni 2008 van de minister en staatssecretaris van Justitie aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal. Na de sluiting van het onderzoek ter zitting heeft de rechtbank ambtshalve van deze stukken kennis genomen en daarin aanleiding gezien om het onderzoek te heropenen en verweerder nadere vragen te stellen. Nu de notitie van de UNHCR betrekking heeft op feiten en omstandigheden van vóór het bestreden besluit en de notitie van 6 juni 2008 daarop een reactie bevat, evenals een nadere toelichting op het gevoerde beleid, kunnen deze stukken bij de beoordeling worden betrokken. Daartegen verzet ook de goede procesorde zich niet, nu partijen op genoemde stukken hebben kunnen reageren.
- 2.16 In zijn rapport van 6 maart 2006 vermeldt Giustozzi, voor zover hier van belang, het volgende:

"(...)
7.

Het lijkt geen twijfel dat de KhAD/WAD de mensenrechten op grote schaal heeft geschonden. Maar zoals het in het algemeen het geval was van de Afghaanse strijdkrachten, hebben deze schendingen op een veel grotere schaal plaatsgevonden in het begin van de tachtiger jaren dan daarna. Zo werden er bijvoorbeeld minder burgers gedood vanaf 1986 - er is melding van 10.000 tot 12.000 slachtoffers vergeleken met 37.000 in het jaar daarvoor. Vanaf 1987 zag men een vermindering in het aantal politieke gevangenen, en meldingen over het gebruik van martelingen zijn ook sterk afgenomen. De afname in mensenrechtenschendingen aan het eind van de tachtiger jaren was een doelbewuste poging om het imago van de regering op te vijzelen. De tactiek van de KhAD/WAD verschoof van het fysiek elimineren van rebellen naar het omkopen van de rebellen om van richting te veranderen. Begin jaren tachtig was het de KhAD gelukt om in de stad alle vormen van terroristische en guerrillaoorlogvoering uit te roeien. Tegen het midden van de jaren tachtig stonden de steden in principe onder controle van de regering en er vonden daar maar weinig oproeractiviteiten plaats waarmee de noodzaak voorgenadeloze onderdrukking was weggenomen. (...)

8. Ongetwijfeld werd er tijdens ondervragingen vaak de toevlucht tot martelingen genomen, vooral in het begin van de jaren tachtig toen de KhAD-officieren onder druk stonden om een einde te maken aan de golf van terroristische aanvallen tegen regeringsfunctionarissen en Sovjetadviseurs en Sovjetroepen in . Tegen 1983 was over het algemeen veilig, en het lijkt aannemelijk dat marteling als hulpmiddel om die reden werd verminderd. (...) Maar als regel werden gevangenen voor berechting naar speciale rechtbanken gebracht, ofschoon toegegeven moet worden dat ook hier snelrecht werd toegepast. Er is over het algemeen gesproken geen reden om te geloven dat de meeste mensenrechtenschendingen werden uitgevoerd door anderen dan de gespecialiseerde 'ondervragers' zoals die in alle inlichtingendiensten voorkomen. Hun methodes waren wreed, maar het lijkt zeer onrealistisch om aan te nemen dat iedere KhAD/WAD officier zich met dergelijke zaken heeft ingelaten. (...)

10. De KhAD/WAD was een enorme organisatie met een complexe logistiek en administratie, die door gespecialiseerde mensen bestuurd diende te worden. Daarbij kwam nog dat er zelfs binnen de operationele takken van de KhAD/WAD verschillen waren tussen de militaire eenheden, de veiligheidseenheden en de bewakingsunits, de inlichtingenafdelingen, en de ondervragingsunits. Vooral binnen de militaire en bewakingseenheden zou de kans om betrokken te zijn bij schendingen van mensenrechten niet groter zijn dan onder leden van de politie en het leger. Hooggeplaatste generaals zouden tijdens hun carrière meer kans hebben gehad om op zijn minst indirect betrokken te zijn geweest bij schendingen van mensenrechten, maar niet beweerd kan worden dat zij dat allemaal ook daadwerkelijk zouden doen. Er waren in elk directoraat van de KhAD/WAD wel hooggeplaatste officieren die carrière hebben gemaakt binnen directoraten, zoals in de buitenlandse inlichtingendienst, die relatief weinig besmet was. (...) Slechts een relatief beperkt aantal professionele 'ondervragers', speciale agenten en hun officieren zou mensenrechten hebben geschonden als onderdeel van hun taak.

11. Ik heb geen bevestiging kunnen vinden van de proeftijdtechnieken die zoals verluidt gebruikt zouden zijn in de rekrutering voor de KhAD. Indien die er al waren dan is het onwaarschijnlijk dat dit voor iedere officier zou gelden, de geringe omvang van de KhAD in aanmerking genomen. Dit zou op zijn hoogst van toepassing zijn op officieren die bestemd waren voor sleutelposities in de frontlijndirectoraten wiens loyaliteit wel heel schadelijk kon zijn voor het regime.

12. In overeenstemming met het werk van andere veiligheidsdiensten in het Sovjetblok had de KhAD een beperkt aantal agenten maar wel een groot aantal informanten. De medewerkers werden meestal gerekruteerd onder de leden van de PDPA, maar de agenten werden natuurlijk aangetrokken als dat nodig was. Sommigen van hen waren leden van de PDPA, maar het merendeel was dat niet. Dit is inderdaad logisch omdat de KhAD voornamelijk geïnteresseerd was in het verkrijgen van informatie over de oppositie, en niet over de PDPA zelf, en had mensen nodig die de oppositie konden benaderen. Er is geen bewijs dat leden van de PDPA aan de KhAD moesten rapporteren, of zelfs dat deze personen automatisch werden aangenomen als agenten van de KhAD. Dat zou niet logisch zijn, want dat zou betekenen dat de KhAD overspoeld zou worden met overbodige informatie die ook nog eens het resultaat had kunnen

zijn van heimelijke concurrentie binnen de partij, waardoor het moeilijk werd die informatie te beheren en te analyseren. Het is belangrijk om hier te benadrukken dat het beheren en analyseren van informatie net zo belangrijk is als het verzamelen. Bovendien zou het rekruteren van alle PDPA leden in de KhAD niet veel praktische waarde hebben omdat de belangrijkste informatie verzameld moest worden onder de geleerden van de oppositie. De leden van de PDPA stonden vooral als zodanig bekend, en hun bekwaamheid om informatie te verzamelen over de oppositie was beperkt. De KhAD heeft wel leden van de PDPA gerekruteerd, vooral voor de administratie en de strijdkrachten met het doel om het werk van sleutelinstellingen binnen de staat te controleren, maar slechts een relatief klein aantal waren agenten."

- 2.17 Voorgaand rapport sluit aan bij en is deels ontleend aan het rapport van Giustozzi van 28 september 2003, dat overwegend is gebaseerd op eigen onderzoek en ervaring, maar daarnaast ook op V. Mitrokhin's "KGB in Afghanistan", uitgegeven door Woodrow Wilson International Center for Scholars, 2002, en Fred Halliday en Zahir Tanin's "The communist regime in Afghanistan", Europe-Asia Studies, 50/8 (1998). Giustozzi schrijft hierin onder meer over de training en selectie van KhAD/WAD medewerkers:

"With regard to the standard recruitment procedure, it does not appear to have differed much from others in use in most countries. The fact that Afghanistan was involved in a conflict would of course make the loyalty of members even more precious. The fact that members of KhAD were expected to report on instances of "disloyalty" towards the regime among friends and relatives is hardly surprising and again not exceptional. The allegation that they as a rule were expected to interrogate and if necessary torture these themselves appears more a piece of propaganda than anything else. (...) That members of KhAD were more carefully selected than those of other services is also typical of security services around the world. However it should be considered that this organization grew very rapidly in size over the years, from a few thousands in 1980 to about 100,000 at its peak (according to Soviet documents), excluding informers. It is highly unlikely that the PDPA regime would have been able to limit recruitment to loyalists and to proven individuals. We should consider that in KhAD, like in all of Afghan security services, the officers to troops ratio was very high, possibly close to 1 to 3. If the regime had been able to recruit 30,000 or more completely loyal individuals in the intelligence alone, it would mean that the social base of the regime was indeed quite large. In reality, such a huge expansion process is very likely to have led to a decline in recruitment and training standards."

Vervolgens verwijst Giustozzi naar de in de bijlage bij het rapport gegeven opsomming van de speciale directoraten van de KhAD en beschrijft hij de functionele taken ervan om vervolgens aan te geven in het kader van welke taken veel c.q. minder c.q. weinig rotatie van personeel voor de hand ligt. Hij vervolgt:

"Deliberate rotation, which would have been necessary if every member of KhAD had to be implicated in the violation of human rights, in my view can only have played a limited role, because many positions in KhAD must have been highly skilled. As a result, and given the sheer size of the organization, a large number of KhAD members, including officers, must have been permanently involved in administrative, information gathering, logistical and organizational work, which is unlikely to have involved them in violations of human rights. Some military units of KhAD (point 1) would have had greater chances of being involved in human right violations, as would the regular army itself, but still this would not have been part of their task and would have depended mainly on the attitude of individual officers. The recourse to torture during interrogations was no doubt extensive, especially in the early 1980s, when KhAD officers were under pressure to put an end to a wave of terrorist attacks in against government officials and Soviet advisors and troops. By 1983 had been largely secured and it seems likely that the recourse to means like torture was reduced. (...) Generally

speaking there is no reason to believe that most violations of human rights were carried out by others than specialized "interrogators", as they exist in all intelligence services. Their methods were brutal, but it appears highly unrealistic to assert that every officer in KhAD/WAD was involved in such activities. (...) High ranking generals would have had greater chances of being involved in human rights violations during their career, but still it cannot be assumed that all of them would. (...) Many of the extra-judicial killings which took place were in my view the result of the brutality of individual officers, more than of a central policy. Only a relatively limited number of professional "interrogators", special agents and their officers would have violated human rights as part of their tasks."

2.18 In zijn e-mail van 6 april 2005 vermeldt Giustozzi het volgende:

"(...) A more general point which I think should be stressed is that no intelligence service would recruit agents or informants indiscriminately. As the US intelligence service learned very well on 9 September 2001, too much information is a problem, not an asset. If all the members of the Hizb-i Demokratik-i Khalq and its youth and women's organisations had been supplying information and spying on their colleagues, that would have meant several hundred thousands people. The Afghan KhAD could not have managed such a mass of information and would just have been overwhelmed.

Moreover, Hizb-i Demokratik-i Khalq was affected by factional conflict, initially between Khalq and Parcham, later even among different factions within Parcham. Because of this, there was a consensus within the party leadership that KhAD should not be involved in the factional conflict, so that recruitment of informers within the party was contained and they were accurately selected. (...) I am aware that some sources claim among other things that all people in PDPA were involved in KhAD and that all people in KhAD were routinely involved in human rights abuses. However, I think that the court should be careful about using such information and be aware of where it comes from. Very much like in Afghanistan itself, factional infighting is still very much part of Afghan life."

2.19 De notitie van de UNHCR vermeldt, voor zover hier van belang, het volgende:

"1.

This Note is issued by UNHCR in the context of the need to assess the eligibility for international protection for Afghan asylum-seekers who were members of KhAD/WAD. It has been prepared by UNHCR using information gathered through research by the Office on KhAD/WAD over the past seven years (2001-2008), including recent interviews with knowledgeable sources, among them persons who were associated with KhAD/WAD at the time; and discussions with one leading academic expert (Dr. A. Giustozzi) on Afghanistan and particularly KhAD/WAD. Unless sourced separately, all information in this note is based on that research.

(...)

16. At both the national and the provincial/district level, certain Directorates were engaged in active security operations, during which many human rights violations occurred. (...)

17. However, the KhAD/WAD also included non-operational (support) Directorates/Units at the central, provincial and district levels. Information available to UNHCR does not link these Support Directorates to human rights violations in the same manner as the operational units.

(...)

19. The 1986 National Reconciliation Policy had an impact on the functions and activities of the KhAD/WAD. These were considerably reduced, both inside and outside of the country.

Afghans who were not members of the PDPA were appointed to key government positions, including in the KhAD/WAD and the institution was involved in negotiations with Mujaheddin groups. The previous authority of individual KhAD/WAD operative officers was reduced, for example in carrying out arrests, as they were from then on obliged to confer with local police, *shuras* and the provincial and district offices of the Attorney General.

(...)

20. All positions within the formal KhAD/WAD organigramme were ranked military positions. Rank was determined by the level of education, and promotions in rank were based on military law, largely based on the years of completed service. In addition, officers who demonstrated particular loyalty, such as gathering valuable information concerning State security, or disclosing important covert networks and organizations, were promoted. Officers who were killed while conducting such "acts of loyalty" were also promoted posthumously in order to enable their families to receive financial benefits and housing provided by the State. During the last five years of the KhAD/WAD's existence, promotion of officers also took place not necessarily because of the officers' length of service or loyalty, but because of the huge turnover of staff when many abandoned their posts or left the country, fearing the political changes ahead. Once ranked in a KhAD/WAD military position, one could leave the service only for reasons of health or through transfer to the Ministry of Interior or Ministry of Defense. Agents and informers were recruited based on experience and the personal references of two KhAD/WAD officers.

21. Future KhAD/WAD officers had to be PDPA members and therefore needed to gain party membership (*asli* in Dari) through a series of stages. These included *Parwarashi*, a training for youth in primary and secondary school who entered woman or youth organizations of the PDPA, and *Azmayeshi* or testing, which included an advanced stage of ideological indoctrination.

22. For all officers of KhAD/WAD, a mandatory training course was conducted at the KhAD/WAD training centre in Kabul. The training included logistics, recruitment, defamation techniques, organization and identification of covert meetings and networks and training in the use of small networks. Training for middle rank officers (i.e. first lieutenant to lieutenant colonel) was equally mandatory, and was organized in Tashkent (Uzbekistan). Unlike the mandatory training for all KhAD/WAD officers, it included training on interrogation and criminal investigation techniques. Training for high-ranking KhAD/WAD officers (from the rank of colonel upwards) was conducted in Moscow. This training included management and policy issues as well as financial affairs. There is no information available on the number of participants in these courses.

23. The Netherlands Ministry of Foreign Affairs report on the security services in Afghanistan during 1978-1992 states that "*As a first assignment, NCOs and officers were posted to KhAD and WAD sections actively engaged in tracking down elements that posed a threat to the State.*" Other sources affirm that this practice was limited to KhAD/WAD officers and NCOs of the Operational Directorates listed in paragraph 16 above, and that the term "tracking down", when translated from Dari, means surveillance, information collection and investigation. The tasks of KhAD/WAD officers and NCOs practice included these aspects, in as far preliminary investigations were concerned. However, beyond preliminary investigations, interrogations and further prosecutions were the responsibility of officers working at the Directorate of Interrogation and in Provincial interrogation units, and the Attorney General's office."

2.20 De rechtbank stelt vast dat de notitie van de UNHCR op essentiële onderdelen andere informatie bevat dan in het ambtsbericht is vermeld.

Met betrekking tot de eerste plaatsing van (onder)officieren verklaren door de UNHCR geraadpleegde bronnen dat deze in de praktijk was beperkt tot (onder)officieren van de in de notitie genoemde operationele directoraten. Daarbij is vermeld dat de term "opsporing", die in dit kader in het ambtsbericht is gehanteerd, uit het Dari vertaald, de betekenis heeft van toezicht, informatievergaring en onderzoek. Deze aspecten maakten in de praktijk deel uit van de taken van (onder)officieren, voor zover het vooronderzoeken betrof. Ondervragingen en verdere vervolging behoorden tot de verantwoordelijkheid van officieren, werkzaam bij het Directoraat van Ondervragingen, bij de provinciale ondervragingsunits en bij het kantoor van de Advocaat-Generaal.

Het in het ambtsbericht genoemde roulatiebeleid binnen de KhAD/WAD kan de

UNHCR niet bevestigen. De door de UNHCR geraadpleegde bronnen verzekerden dat rotaties binnen de KhAD/WAD-structuren grotendeels gebaseerd waren op kennis en ervaring. Eén bron was van mening dat het in het ambtsbericht weergegeven roulatiebeleid zou indruisen tegen elk gevoel van professionaliteit binnen de organisatie. Weer andere bronnen verklaarden dat de activiteiten van KhAD/WAD officieren onder meer beheerst werden door vertrouwelijkheid. Zij geloven niet dat de KhAD/WAD tot een algemeen roulatiebeleid zouden besluiten, omdat daarmee een risico zou bestaan op openbaarmaking van informatie van het ene directoraat naar het andere.

Met betrekking tot promoties vermeldt de notitie van de UNHCR dat dit voornamelijk gebaseerd was op het aantal dienstjaren en dat daarnaast promoties plaatsvonden van officieren, die een bijzondere loyaliteit ten toon hadden gespreid alsmede, in de laatste vijf jaren van het bestaan van de KhAD/WAD, als gevolg van het feit dat veel personeel hun post of het land hadden verlaten uit vrees voor de naderende politieke veranderingen.

Wat betreft de opleiding van (onder)officieren wordt in de notitie van de UNHCR weliswaar het bestaan van de in het ambtsbericht vermelde Parwachi en Azmajchi bevestigd, maar waar het ambtsbericht de Parwachi omschrijft als een zeer intensieve training voor officiersrekruten, wordt deze in de notitie van de UNHCR beschreven als een training voor jeugdigen in het basis- en voortgezet onderwijs, die toetraden tot de vrouwen- en jongerenorganisaties van de DVPA. De Azmajchi wordt beschreven als een proefperiode, die een gevorderd stadium van ideologische indoctrinatie omvatte. Ten aanzien van de opleiding van officieren wordt onderscheid gemaakt tussen enerzijds een verplichte opleiding voor alle officieren, die bestond uit logistiek, rekrutering, lastertechnieken, het organiseren en herkennen van geheime bijeenkomsten en training in het gebruik van kleine netwerken en anderzijds de opleidingen voor officieren van het middenkader in en van hooggeplaatste officieren in . Officieren behorend tot het middenkader werden getraind in ondervragings- en onderzoekstechnieken. Tenslotte vermeldt de UNHCR dat er naast de zogeheten operationele directies ondersteunende directies bestonden en deze laatstgenoemde directies niet met mensenrechtenschendingen in verband kunnen worden gebracht.

- 2.21 De bevindingen van Giustozzi sluiten bij die van de UNHCR aan. Zo heeft hij geen bevestiging kunnen vinden van de in het ambtsbericht genoemde proeftijdtechnieken bij de rekrutering en beschrijft hij waarom een roulatiebeleid slechts een beperkte rol kan hebben gespeeld. Daarnaast benadrukt en motiveert hij waarom in het algemeen een veiligheidsdienst agenten of informanten niet willekeurig zou rekruteren en met betrekking tot de KhAD in het bijzonder, dat uit vrees voor conflicten tussen de verschillende facties, informanten nauwkeurig werden geselecteerd. Voorts acht hij het zeer onrealistisch om aan te nemen dat elke (onder)officier van de KhAD/WAD bij mensenrechtenschendingen was betrokken.
- 2.22 Anders dan in het ambtsbericht wordt, tenslotte, door zowel de UNHCR als door Giustozzi een onderscheid gemaakt tussen de periode 1978-1986 en de periode daarna. Zij wijzen op de grote veranderingen in tactiek, functies en taken van de KhAD en de gevolgen daarvan voor de omvang van de mensenrechtenschendingen.
- 2.23 De rechtbank is van oordeel dat met de notitie van de UNHCR en de rapporten van Giustozzi, alsmede gelet op recente jurisprudentie van het Europese Hof voor de

rechten van de Mens (EHRM), voldoende concrete aanknopingspunten bestaan voor twijfel aan de juistheid van het ambtsbericht.

- 2.24 Anders dan verweerder stelt in zijn brief van 22 juli 2008, kan de rechtbank de inhoud van de notitie van de UNHCR niet kwalificeren als niet concreet, niet specifiek en slechts kanttekeningen bevattend. De informatie in de notitie is duidelijk, op onderdelen zeer specifiek en, gezien de inleiding van de notitie, tot stand gekomen na jarenlang onderzoek door de UNHCR en op basis van verklaringen van geraadpleegde bronnen. Dat uit de notitie niet blijkt welke die bronnen zijn, kan aan de betrouwbaarheid van door een gerenommeerde organisatie als de UNHCR gebruikte bronnen niet op voorhand afdoen. In dit verband verwijst de rechtbank tevens naar de overweging van het EHRM inzake NA tegen het Verenigd Koninkrijk (appl. nr. 25904/07, NAV 2008/27), waarin het EHRM in paragraaf 121 het belang benadrukt van informatie van instellingen van de Verenigde Naties, *"particularly given their direct access to the authorities of the country of destination as well as their ability to carry out on-site inspections and assessments in a manner which States and non-governmental organisations may not be able to do."*

Met zijn standpunt, onder verwijzing naar de eerdergenoemde uitspraak van de Afdeling van 30 november 2004, dat de rapporten van Giustozzi vermoedens en veronderstellingen bevatten, miskent verweerder dat Giustozzi zijn standpunten en zienswijzen onderbouwt met plausibele argumenten en met feiten waarvan hij, gezien zijn deskundigheid geacht kan worden kennis te hebben. In dit verband verwijst de rechtbank naar het bij de e-mailcorrespondentie van april 2005 gevoegd curriculum vitae van Giustozzi, dat veel publicaties van zijn hand over Afghanistan vermeldt, waaronder het boek "War, politics and society in Afghanistan, 1978-1992". Daarnaast gaat verweerder eraan voorbij dat Giustozzi een wetenschapper is, welke hoedanigheid met zich brengt dat niet gauw stellige beweringen zullen worden gedaan. Het gebruik in zijn rapporten van woorden en termen als: would, should, I think, in my view e.d. ziet de rechtbank dan ook als uiting van die academische hoedanigheid.

- 2.25 Daarnaast is het volgende van belang. De paragrafen 2.4 en 2.7 van het ambtsbericht, waarop verweerders beleid steunt, zijn tot stand gekomen op basis van verklaringen van door de minister van Buitenlandse Zaken geraadpleegde informanten, afkomstig uit een netwerk van deskundigen op het gebied van de Afghaanse samenleving, die op basis van hun eigen kennis en op basis van verklaringen van derden tot hun bevindingen zijn gekomen.

De bevindingen van de informanten zijn ten tijde van de totstandkoming van het ambtsbericht, noch op enig moment daarna, bevestigd door andere bronnen, ook niet door de in de uitspraak van de Afdeling van 30 november 2004 genoemde gezaghebbende organisaties zoals de Speciale Rapporteur Mensenrechten van de Verenigde Naties, het US State Department, Amnesty International, Helsinki Watch en Human Rights Watch. Aldus berust het hier aan de orde zijnde beleid van verweerder louter op informatie van de door de minister van Buitenlandse Zaken geraadpleegde bronnen. In het licht van de uitspraken van het EHRM van 5 juli 2005 inzake Said tegen Nederland (appl. nr. 2345/02, JV 2005/304) van 11 januari 2007 inzake Salah Sheekh tegen Nederland (appl. nr. 1948/04, AB 2007/76) en van 17 juli 2008 inzake NA tegen het Verenigd Koninkrijk (appl. nr. 25904/07, NAV 2008/27) is dit een wel zeer smalle basis. Immers, in voormelde uitspraken heeft het EHRM geoordeeld dat de vaststelling van de feiten door een lidstaat niet alleen gebaseerd kan zijn op informatie uit eigen onderzoek, maar dient te worden ondersteund door

informatie van andere betrouwbare en objectieve bronnen, zoals bij voorbeeld andere staten, instellingen van de Verenigde Naties en gezaghebbende non-gouvernementele organisaties.

- 2.26 Aan de basis van het ambtsbericht wordt voorts afbreuk gedaan door hetgeen in de brief van de minister van Buitenlandse Zaken van 4 augustus 2008 is vermeld over de bij de totstandkoming van het ambtsbericht geraadpleegde bronnen. De minister deelt in die brief, voor zover hier van belang, het volgende mee:

“De bronnen die het ministerie van Buitenlandse Zaken in het verleden heeft geraadpleegd ten behoeve van het opstellen van mijn ambtsbericht van 29 februari 2000 staan als deskundig en betrouwbaar bekend. Er bestond destijds geen twijfel ten aanzien van de objectiviteit van deze bronnen en ik sta nog steeds achter de destijds door hen verstrekte informatie.

Door het grote aantal KhAD/WAD zaken is het Nederlandse landgebonden asielbeleid inzake Afghanistan, waarin aan (onder)officieren van de KhAD/WAD artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag wordt tegengeworpen, inmiddels internationaal bekend geworden. Vanwege deze bekendheid moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat destijds geraadpleegde bronnen en nieuw te raadplegen bronnen een reden en/of belang hebben bij een bepaalde voorstelling van zaken. Het risico op politiek of anderszins gemotiveerde verklaringen is thans niet uit te sluiten, waardoor niet met zekerheid een oordeel kan worden gegeven over de betrouwbaarheid en objectiviteit van deze bronnen. Dit geldt evenzo voor bronnen die in het verleden zijn geraadpleegd. Dit betekent dat aan de uitkomsten van herhaald onderzoek bij diezelfde bronnen door het ministerie van Buitenlandse Zaken geen betrouwbare conclusies kunnen worden verbonden, zonder echter af te doen de destijds door hen verstrekte informatie.”

De rechtbank is van oordeel dat, waar de minister thans blijkt geeft van twijfel aan de betrouwbaarheid en objectiviteit van de destijds geconsulteerde bronnen en met stelligheid aangeeft dat aan herhaald onderzoek bij diezelfde bronnen geen betrouwbare conclusies kunnen worden verbonden, gerechtvaardigde twijfel bestaat aan de betrouwbaarheid van door die bronnen destijds verstrekte informatie. Dit sluit overigens aan bij de informatie door Giustozzi gegeven in zijn e-mail van 6 april 2005 over de strijd tussen de verschillende facties in Afghanistan en de door hem in dat verband voorgestane voorzichtigheid bij de gebruikmaking van bronnen.

- 2.27 Tenslotte kan het volgende niet uit het oog worden verloren. Ingevolge het op basis van het ambtsbericht gevoerde beleid, is het aan betrokkenen, zoals eiser, om aan te tonen dat zij zich niet schuldig hebben gemaakt aan mensenrechtenschendingen, hetzij omdat het ambtsbericht onjuiste informatie bevat, hetzij omdat zij een significante uitzondering in de zin van het beleid zijn. Hoewel deze omgekeerde bewijslast, zoals ook door de UNHCR in het schrijven van 14 november 2007 aangegeven, op zich niet in strijd is met het Vluchtelingenverdrag, is die alleen toelaatbaar als betrokkenen de mogelijkheid hebben om de op voorhand gehanteerde aannames te weerleggen. De in dit verband door de rechtbank gestelde vraag is door de minister van Buitenlandse Zaken in zijn schrijven van 4 augustus 2008 als volgt beantwoord:

“Uw rechtbank vraagt tevens waarom het verstrijken van de tijd nader onderzoek niet eenvoudiger maakt. In het algemeen geldt dat de perceptie van personen over bepaalde gebeurtenissen en de waardering daarvan kan veranderen met het verstrijken van de tijd. Voor onderzoek naar gebeurtenissen die ver teruggaan in het verleden moet daarmee rekening worden gehouden. Het ministerie van Buitenlandse Zaken verricht in het algemeen onderzoek naar recente gebeurtenissen. Het onderzoek naar de KhAD/WAD was hierop een uitzondering. De mogelijkheden voor nieuw onderzoek worden ook op andere wijze beperkt. Zo heeft de

Nederlandse ambassade in aangegeven dat er momenteel geen onderzoeksmogelijkheden ter plekke zijn vanwege de slechte veiligheidssituatie en het gevaar dat onderzoek kan opleveren voor personen. De veiligheidssituatie zal waarschijnlijk eind augustus van dit jaar opnieuw bekeken worden. Daarenboven is gebleken dat archiefonderzoek in Afghanistan niet mogelijk is, aangezien archieven veelal door jarenlange oorlog verloren zijn gegaan, dan wel niet of slecht bijgehouden zijn.”

- 2.27 Gelet op deze informatie acht de rechtbank het zo goed als uitgesloten dat betrokkenen, zoals eiser, meer informatie zullen kunnen verkrijgen ter weerlegging van de inhoud het ambtsbericht dan die welke thans voorligt. Dan geldt eens te meer dat boven alle twijfel verheven dient te zijn dat het ambtsbericht als bron voldoet aan de door het EHRM in voornoemde jurisprudentie gestelde voorwaarden van onafhankelijkheid, betrouwbaarheid en objectiviteit. De notitie van de UNHCR en de bevindingen van Giustozzi leiden ertoe dat de inhoud van de paragrafen 2.4 en 2.7 van het ambtsbericht aan gerechtvaardigde twijfel onderhevig is en vormen aldus concrete aanknopingspunten voor twijfel aan de juistheid of volledigheid van dat ambtsbericht.
- 2.28 Al het vorenstaande leidt de rechtbank tot de conclusie dat verweerder niet zonder nader onderzoek het ambtsbericht aan het bestreden besluit ten grondslag heeft kunnen leggen. Voorts heeft verweerder, door aan de tegenwerping van artikel 1F Vluchtelingenverdrag uitsluitend het ambtsbericht ten grondslag te leggen, het bestreden besluit onvoldoende gemotiveerd. Verweerder heeft aldus artikel 1F Vluchtelingenverdrag niet op goede gronden aan eiser tegengeworpen. Verweerder kon eiser dan ook in redelijkheid niet ongewenst verklaren.
- 2.29 De rechtbank zal het beroep gegrond verklaren. Het bestreden besluit komt wegens strijd met artikel 3:2 en 7:12 Awb voor vernietiging in aanmerking.
- 2.30 De rechtbank zal verweerder opdragen een nieuw besluit te nemen.
- 2.31 De rechtbank zal met toepassing van artikel 8:75, eerste en derde lid, Awb verweerder veroordelen in de kosten die eiser heeft gemaakt en de Staat der Nederlanden als rechtspersoon aanwijzen die de kosten moet vergoeden. De kosten ingevolge het Besluit proceskosten bestuursrecht zijn € 805,- (1 punt voor het beroepschrift, 1 punt voor het verschijnen ter zitting en 0.5 punt voor repliek, wegingsfactor 1).
- 2.32 Met toepassing van artikel 8:74, eerste lid, Awb zal de rechtbank de Staat der Nederlanden aanwijzen als rechtspersoon die het betaalde griffierecht moet vergoeden.

3. Beslissing

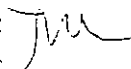
De rechtbank:

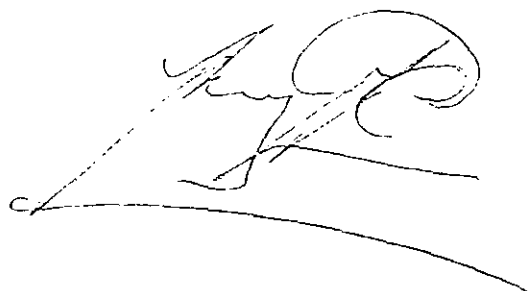
- 3.1 verklaart het beroep gegrond;
- 3.2 vernietigt het besluit van 7 juni 2007;
- 3.3 draagt verweerder op binnen een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak een nieuwe beslissing te nemen op het bezwaar van 20 december 2006, met inachtneming van deze uitspraak;
- 3.4 veroordeelt verweerder in de proceskosten en draagt de Staat der Nederlanden op € 805,- te betalen aan eiser;
- 3.5 draagt de Staat der Nederlanden op € 143,- te betalen aan eiser als vergoeding voor het betaalde griffierecht.

Deze uitspraak is gedaan door mr. H.C. Greeuw, voorzitter, mr. J.I. de Vreese-Rood en mr. S.W.S. Kiliç, leden van de meervoudige kamer voor vreemdelingenzaken en op 18 februari 2009 in het openbaar uitgesproken, in tegenwoordigheid van drs. S.R.N. Parlevliet, griffier.

De griffier is verhinderd te tekenen.

Afschrift verzonden op: 18-02-2009

Coll:

Rechtsmiddel

Partijen kunnen tegen deze uitspraak hoger beroep instellen bij de Raad van State, Afdeling bestuursrechtspraak, Hoger beroep vreemdelingenzaken, Postbus 16113, 2500 BC, 's-Gravenhage. Het hoger beroep moet ingesteld worden door het indienen van een beroepschrift, dat een of meer grieven bevat, binnen vier weken na verzending van de uitspraak door de griffier. Bij het beroepschrift moet worden gevoegd een afschrift van deze uitspraak.

AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE	
INGEZONDEN	
18 MRT 2009	
ZAK:	
AAN:	
BEHANDELD DOOR:	PAR:

HOGERBEROEPSCHRIFT

inzake

DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE

(Schedeldoekshaven 100,

2511 EX Den Haag),

a p p e l l a n t,

gemachtigde: mr. G.M.H. Hoogvliet,

advocaat te Den Haag

(postbus 11756, 2502 AT Den Haag)

tegen

wonende te

v e r w e e r d e r,

gemachtigde: mr. drs. A. Hol,

advocaat te Haarlem

(postbus 5282, 2000 GG Haarlem)

1 Achtergronden

- 1.1 Appellant, verder te noemen de staatssecretaris, komt hierbij in hoger beroep van de uitspraak van de meervoudige kamer van de rechtbank Den Haag, nevenzittingsplaats Haarlem, van 18 februari 2009, op diezelfde datum door de rechtbank verzonden (Awb 07/24799).

Een kopie van de bestreden uitspraak is als **bijlage 1** aangehecht.

- 1.2 In de bestreden uitspraak is het beroep van verweerder van 15 juni 2007 gegrond verklaard, is de beschikking van 7 juni 2007 vernietigd, is de staatssecretaris opgedragen om binnen een termijn van zes weken na verzending van de uitspraak een nieuwe beslissing te nemen op het bezwaar van 20 december 2006 met inachtneming van de uitspraak en is – kort gezegd – een kostenveroordeling ten laste van de Staat der Nederlanden uitgesproken.
- 1.3 Bij beschikking van 7 juni 2007 is het bezwaar van verweerder van 20 december 2006 tegen de beschikking van 18 december 2006 waarbij verweerder ongewenst is verklaard, ongegrond verklaard. Deze ongewenstverklaring houdt verband met de tegenwerping van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag in verband met – samengevat – de betrokkenheid van verweerder bij de KhAD/WAD. Het ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken van 29 februari 2000 met betrekking tot de veiligheidsdiensten in communistisch Afghanistan heeft daarbij een belangrijke rol gespeeld.
- 1.4 De staatssecretaris kan zich met (onderdelen van) de genoemde uitspraak niet verenigen en komt daartegen hierbij tijdig in hoger beroep. De staatssecretaris zal zijn grieven in het navolgende verwoorden en toelichten.

2 Bestreden onderdelen van de uitspraak

- 2.1 In de bestreden uitspraak heeft de rechtbank de vraag centraal gesteld of concrete aanknopingspunten bestaan voor twijfel aan de juistheid of volledigheid van het ambtsbericht van 29 februari 2000 betreffende de veiligheidsdiensten in communistisch Afghanistan. Bij de beantwoording van die vraag heeft de rechtbank een aantal documenten betrokken. In de eerste plaats gaat het om een aantal documenten afkomstig van dr. A. Giustozzi. Daarnaast heeft de rechtbank acht geslagen op een brief van de UNHCR van 14 november 2007, gericht aan de minister van Justitie en een notitie van de UNHCR van mei 2008. Ten slotte is bij de beoordeling betrokken de brief van de minister van Justitie en de staatssecretaris van Justitie van 9 juni 2008, gericht aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Na uitvoerig uit diverse stukken geciteerd te hebben en na – kort gezegd – vastgesteld te hebben dat de notitie van de UNHCR op essentiële onderdelen andere

informatie bevat dan in het ambtsbericht is vermeld, waarop de bevindingen van dr. A. Giustozzi volgens de rechtbank aansluiten en na geconstateerd te hebben dat zowel de UNHCR als dr. Giustozzi een onderscheid maken tussen de periode 1978-1986 en de periode daarna, overweegt de rechtbank ten onrechte in rov. 2.23:

“De rechtbank is van oordeel dat met de notitie van de UNHCR en de rapporten van Giustozzi, alsmede gelet op recente jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM), voldoende concrete aanknopingspunten bestaan voor twijfel aan de juistheid van het ambtsbericht.”

2.2 Vervolgens overweegt de rechtbank ten onrechte in rov. 2.24:

“Anders dan verweerder stelt in zijn brief van 22 juli 2008, kan de rechtbank de inhoud van de notitie van de UNHCR niet kwalificeren als niet concreet, niet specifiek en slechts kanttekeningen bevattend. De informatie in de notitie is duidelijk, op onderdelen zeer specifiek en, gezien de inleiding van de notitie, tot stand gekomen na jarenlang onderzoek door de UNHCR en op basis van verklaringen van geraadpleegde bronnen. Dat uit die notitie niet blijkt welke die bronnen zijn, kan aan de betrouwbaarheid van door een gerenommeerde organisatie als de UNHCR gebruikte bronnen niet op voorhand afdoen. In dit verband verwijst de rechtbank tevens naar de overweging van het EHRM inzake NA tegen het Verenigd Koninkrijk (...), waarin het EHRM in paragraaf 121 het belang benadrukt en informatie van instellingen van de Verenigde Naties, *“particularly given their direct access to the authorities of the country of destination as well as their ability to carry out on-site inspections and assessments in a manner [manner; gmhh] which States and non-governmental organisations may not be able to do.”* Met zijn standpunt, onder verwijzing naar de eerdergenoemde uitspraak van de Afdeling van 30 november 2004, dat de rapporten van Giustozzi vermoedens en veronderstellingen bevatten, miskent verweerder dat Giustozzi zijn standpunten en zienswijzen onderbouwt met plausible argumenten en met feiten waarvan hij, gezien zijn deskundigheid geacht kan worden kennis te hebben. In dit verband verwijst de rechtbank naar het bij de e-mailcorrespondentie van april 2005 gevoegd curriculum vitae van Giustozzi, dat veel publicaties van zijn hand over Afghanistan vermeldt, (...). Daarnaast gaat verweerder eraan voorbij dat Giustozzi een wetenschapper is, welke hoedanigheid met zich brengt dat niet gauw stellige beweringen zullen worden gedaan. Het gebruik in zijn rapporten van woorden en termen als: *would, should, I think, in my view e.d.* ziet de rechtbank dan ook als uiting van die academische hoedanigheid.”

- 2.3 Blijkens rov. 2.25 acht de rechtbank in dit kader van belang dat de paragrafen 2.4 en 2.7 van het ambtsbericht van 29 februari 2000, waarop het beleid steunt, tot stand zijn gekomen op basis van verklaringen van door de minister van Buitenlandse Zaken geraadpleegde bronnen, afkomstig uit een netwerk van deskundigen op het gebied van de Afghaanse samenleving, die op basis van hun eigen kennis en op basis van verklaringen van derden tot hun bevindingen zijn gekomen. Vervolgens overweegt de rechtbank ten onrechte:

“De bevindingen van de informanten zijn ten tijde van de totstandkoming van het ambtsbericht, noch op enig moment daarna, bevestigd door andere bronnen, ook niet door de in de uitspraak van de Afdeling van 30 november 2004 genoemde gezaghebbende organisaties zoals de Speciale Rapporteur Mensenrechten van de Verenigde Naties, het US State Department, Amnesty International, Helsinki Watch en Human Rights Watch. Aldus berust het hier aan de orde zijnde beleid van verweerder louter op informatie van de door de minister van Buitenlandse Zaken geraadpleegde bronnen.”

Onder verwijzing naar enkele uitspraken van het EHRM overweegt de rechtbank vervolgens ten onrechte dat dit wel een zeer smalle basis vormt, in welk kader de rechtbank erop wijst dat in de genoemde uitspraken van het EHRM is beslist dat de vaststelling van de feiten door een lidstaat niet alleen gebaseerd kan zijn op informatie uit eigen onderzoek, doch dat die informatie ondersteund dient te worden door informatie van andere betrouwbare en objectieve bronnen.

- 2.4 Ten onrechte overweegt de rechtbank in rov. 2.26:

“Aan de basis van het ambtsbericht wordt voorts afbreuk gedaan door hetgeen in de brief van de minister van Buitenlandse Zaken van 4 augustus 2008 is vermeld over de bij de totstandkoming van het ambtsbericht geraadpleegde bronnen.”

Na overigens slechts een gedeelte van de brief van 4 augustus 2008 geciteerd te hebben overweegt de rechtbank in de hier bedoelde rechtsoverweging ten onrechte:

“De rechtbank is van oordeel dat, waar de minister thans blijkt geeft van twijfel aan de betrouwbaarheid en objectiviteit van de destijds geconsulteerde bronnen en met stelligheid aangeeft dat aan herhaald onderzoek bij diezelfde bronnen geen betrouwbare conclusies kunnen worden verbonden, gerechtvaardigde twijfel bestaat aan de betrouwbaarheid van door die bronnen destijds verstrekte informatie. Dit sluit overigens aan bij de informatie door Giustozzi gegeven in zijn e-mail van 6 april 2005 over de strijd tussen de verschillende facties in Afghanistan en de door hem in dat verband voorgestane voorzichtigheid bij de gebruikmaking van bronnen.”

- 2.5 Blijkens rov. 2.27 acht de rechtbank de in beginsel aanvaardbare omkering van de bewijslast alleen toelaatbaar als betrokkenen de mogelijkheid hebben om de op voorhand gehanteerde aannames te weerleggen. De staatssecretaris meent dat deze stelling niet, en zeker niet zonder meer, als juist kan worden aanvaard. Vervolgens verwijst de rechtbank wederom naar de brief van 4 augustus 2008 van de minister van Buitenlandse Zaken, waaraan de rechtbank in rov. 2.27 ten onrechte de volgende conclusie verbindt:

“Gelet op deze informatie acht de rechtbank het zo goed als uitgesloten dat betrokkenen, zoals eiser, meer informatie zullen kunnen verkrijgen ter weerlegging van de inhoud (van) het ambtsbericht dan die welke thans voorligt. Dan geldt eens te meer dat boven alle twijfel verheven dient te zijn dat het ambtsbericht als bron voldoet aan de door het EHRM in voornoemde jurisprudentie gestelde voorwaarden van onafhankelijkheid, betrouwbaarheid en objectiviteit. De notitie van de UNHCR en de bevindingen van Giustozzi leiden ertoe dat de inhoud van de paragrafen 2.4 en 2.7 van het ambtsbericht aan gerechtvaardigde twijfel onderhevig is en vormen aldus concrete aanknopingspunten voor twijfel aan de juistheid of volledigheid van dat ambtsbericht.”

- 2.6 Ten onrechte overweegt de rechtbank in rov. 2.28:

“Al het vorenstaande leidt de rechtbank tot de conclusie dat verweerder niet zonder nader onderzoek het ambtsbericht aan het bestreden besluit ten grondslag heeft kunnen leggen. Voorts heeft verweerder, door aan de tegenwerping van artikel 1F Vluchtelingenverdrag uitsluitend het ambtsbericht ten grondslag te leggen, het bestreden besluit onvoldoende gemotiveerd. Verweerder heeft aldus artikel 1F Vluchtelingenverdrag niet op goede gronden aan eiser tegengeworpen. Verweerder kon eiser dan ook in redelijkheid niet ongewenst verklaren.”

- 2.7 Gegrondbevinding van de bezwaren van de staatssecretaris vitieert de rechtsoverwegingen 2.29 tot en met 2.32.

3 Aanvulling en toelichting

- 3.1 Wederom staat het ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken van 29 februari 2000 inzake de Veiligheidsdiensten in communistisch Afghanistan ter discussie. Opnieuw is verdeeldheid in de lagere jurisprudentie ontstaan. Naast de nevenzittingsplaats Haarlem, heeft ook de nevenzittingsplaats Rotterdam, bij uitspraak van 25 februari 2009, beslist dat sprake is van concrete aanknopingspunten voor twijfel aan de juistheid van genoemd ambtsbericht. Tegen deze uitspraak zal evenzeer

hoger beroep worden ingesteld. Daartegenover staan diverse uitspraken waaruit blijkt dat geen concrete aanknopingspunten worden gezien als hiervoor bedoeld. In die uitspraken is informatie aan de orde die in de bestreden uitspraak bijdraagt aan de conclusie dat sprake is van concrete aanknopingspunten voor twijfel aan de juistheid en/of volledigheid van het ambtsbericht.

Zie:

- Rb. Den Haag, 30 januari 2008 (Awb 07/30309; **bijlage 2**);
- Rb. Den Haag, nevenzittingsplaats 's Hertogenbosch, 14 juli 2008, JV 2008, 344;
- Rb. Den Haag, nevenzittingsplaats Dordrecht, 9 september 2008 (Awb 07/45259; **bijlage 3**);
- Rb. Den Haag, nevenzittingsplaats Dordrecht, 14 oktober 2008 (Awb 06/27713, **bijlage 4**);
- Rb. Den Haag, nevenzittingsplaats 's Hertogenbosch, 12 februari 2009 (Awb 08/25122, **bijlage 5**).

- 3.2 In onderdeel C4/3.11.3.3 Vc 2000 is – onder meer en in de tekst die gold ten tijde van belang – bepaald dat, als er ernstige redenen zijn om te veronderstellen dat de vreemdeling zich aan een in art. 1F van het Vluchtelingenverdrag bedoelde handeling heeft schuldig gemaakt, de betrokkene, wil hij voorkomen dat op hem art. 1F van het Vluchtelingenverdrag van toepassing zal worden verklaard, een en ander gemotiveerd dient te weerleggen. Teneinde te kunnen bepalen of de vreemdeling individueel voor art. 1F-handelen verantwoordelijk dient te worden gehouden, wordt onderzocht of ten aanzien van de vreemdeling kan worden aangenomen dat hij weet heeft gehad of had behoren te hebben van het plegen van het desbetreffende misdrijf/de desbetreffende misdrijven (“knowing participation”) én of hij op enige wijze hieraan persoonlijk heeft deelgenomen (“personal participation”). Indien hiervan sprake is kan aan de vreemdeling art. 1F van het Vluchtelingenverdrag worden tegengeworpen.

Bij WBV 2007/41, in werking getreden op 4 januari 2008 (Stcrt. 2 januari 2008, nr. 1, blz. 20), is de tekst op onderdelen verbeterd en verduidelijkt.

- 3.3 Onder het kopje “Knowing participation” wordt aangegeven wanneer daarvan sprake is. Achter het eerste liggende streepje wordt de situatie genoemd van een overheidsfunctionaris, of een daaraan gelijk te stellen persoon, die werkzaam is geweest voor een orgaan of organisatie, dat c.q. die volgens gezaghebbende en vrij toegankelijke rapportages op systematische wijze en/of op grote schaal misdrijven als bedoeld in art. 1F van het Vluchtelingenverdrag heeft gepleegd in de periode dat hij daar werkzaam was, tenzij de desbetreffende vreemdeling kan aantonen dat er in zijn individuele geval sprake is van een significante uitzondering. Achter het tweede liggende streepje is de situatie beschreven dat het moet gaan om een overheidsfunctionaris, of een daaraan gelijk te stellen persoon, die werkzaam is geweest voor een organisatie waarvan de voor vreemdelingenzaken verantwoordelijke

bewindspersoon heeft geconcludeerd dat aan personen die behoren tot bepaalde categorieën van deze organisatie bij een aanvraag om verlening van een verblijfsvergunning in Nederland in de regel art. 1F van het Vluchtelingenverdrag zal worden tegengeworpen, wederom tenzij de desbetreffende vreemdeling kan aantonen dat er in zijn individuele geval sprake is van een significante uitzondering. Onder het kopje "Personal participation" is weergegeven dat daarvan – onder meer – sprake is wanneer een overheidsfunctionaris, of een daaraan gelijk te stellen persoon, heeft behoord tot een categorie van personen binnen een organisatie waarvan de voor vreemdelingenzaken verantwoordelijke bewindspersoon heeft geconcludeerd dat aan personen die behoren tot deze categorie bij een aanvraag om verlening van een verblijfsvergunning in Nederland in de regel art. 1F van het Vluchtelingenverdrag zal worden tegengeworpen, tenzij de desbetreffende vreemdeling kan aantonen dat er in zijn individuele geval sprake is van een significante uitzondering.

- 3.4 In de procedure bij de rechtbank is zijdens de staatssecretaris nogmaals uiteengezet dat de voor vreemdelingenzaken verantwoordelijke bewindspersoon bij brief van 3 april 2000 naar aanleiding van het in deze appèlprocedure centraal staande ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van 29 februari 2000 heeft aangegeven dat aan een officier of een onderofficier van de KhAD/WAD die asiel aanvraagt in Nederland voortaan in de regel art. 1F van het Vluchtelingenverdrag zal worden tegengeworpen. Aangegeven is dat bij het voeren van een dergelijk beleid het karakter van de organisatie centraal staat. Daarbij valt onderscheid te maken tussen organisaties die van tijd tot tijd misdrijven als bedoeld in art. 1F van het Vluchtelingenverdrag plegen en organisaties met een zogenaamd beperkt wreed doel. Op grond van hetgeen bekend is over de werkwijze van de KhAD/WAD is zonder meer de conclusie gerechtvaardigd dat het ten tijde van belang ging om een organisatie met een beperkt wreed doel. Dat betekent dat op zichzelf niet kan worden gezegd dat het beleid dat al geruime tijd en ook thans nog wordt gevoerd, niet door de beugel zou kunnen. In dat kader is niet zonder belang dat in het beleid niet tot uitgangspunt is genomen dat *iedere* vreemdeling die betrokken is geweest bij de KhAD/WAD in de regel art. 1F van het Vluchtelingenverdrag krijgt tegengeworpen. Er zijn bepaalde categorieën binnen die organisatie aangewezen. Alleen aan een persoon die behoort tot een dergelijke categorie wordt in de regel art. 1F van het Vluchtelingenverdrag tegengeworpen, tenzij hij aantoont een significante uitzondering te vormen. Dat houdt in dat zelfs als met enig recht zou kunnen worden gezegd dat bepaalde conclusies in het ambtsbericht mogelijksterwijs in hun absoluteheid te ver zouden gaan – daar gaat de staatssecretaris overigens niet van uit – dat nog niet betekent dat de inhoud van het ambtsbericht niet ten grondslag zou kunnen of mogen worden gelegd aan het beleid. Ook als niet voor iedere (onder-)officier zou gelden dat hij (of zij) zich schuldig moet hebben gemaakt aan mensenrechten-schendingen betekent dat dus nog niet dat op basis van de beschikbare informatie niet kan worden gesteld dat in de regel art. 1F van het Vluchtelingenverdrag wordt tegengeworpen. Het beleid biedt met zoveel woorden de mogelijkheid dat zich in voorkomend geval een significante uitzondering

voordoet. De staatssecretaris meent derhalve dat bepaald niet ten onrechte de "presumption of responsibility" wordt gehanteerd.

- 3.5 De eerste jaren na het verschijnen van het ambtsbericht van 29 februari 2000 is eigenlijk geen wezenlijke kritiek op de inhoud van het ambtsbericht uitgeoefend, althans geen kritiek die was terug te voeren op gezaghebbende bronnen die in een andere richting dan het ambtsbericht zouden wijzen. Toch zijn er na enkele jaren jurisprudentiële problemen ontstaan. Opmerkelijk is dat de toenmalige problemen (in feite) niet waren terug te voeren op de opvatting dat er concrete aanknopingspunten waren voor twijfel aan de juistheid en/of volledigheid van het ambtsbericht. Hoewel ook toen al de opvattingen van dr. A. Giustozzi – hierna Giustozzi - een rol speelden, werd in die opvattingen geen concreet aanknopingspunt voor twijfel aan de juistheid en/of volledigheid van het ambtsbericht gezien. Mutatis mutandis gold hetzelfde voor de toen reeds ingebrachte informatie van Amnesty International, die er op neerkwam dat bepaalde conclusies uit het ambtsbericht niet konden worden bevestigd. De reden om het ambtsbericht in 2004 te "diskwalificeren" was – kort gezegd – de conclusie dat het ambtsbericht onvoldoende grondslag had in de daaraan ten grondslag liggende stukken, waarbij het met name ging om de stelling dat alle (onder-)officieren – samengevat – betrokken zijn geweest bij de schending van mensenrechten. De debatten in 2004 hebben geleid tot de ook door de rechtbank in de onderhavige procedure aangehaalde uitspraak van Uw Afdeling van 30 november 2004 (JV 2005, 49). Na kennisneming van de onderliggende stukken heeft Uw Afdeling – onder meer – geconcludeerd dat daarin de bevindingen worden bevestigd omtrent het roulatiesysteem, zoals in het ambtsbericht beschreven. Daarbij is in aanmerking genomen dat de informatie in het ambtsbericht is gebaseerd op vele verklaringen van informanten van de Ambassade en op andere bronnen. Over de herkomst van de informatie en de inzichten die de informatie verschaft, heeft uitvoerige correspondentie tussen het ministerie van Buitenlandse Zaken en de Ambassade plaatsgevonden. Opgemerkt is dat blijkens de memoranda, opgesteld door de Ambassade in antwoord op vragen van de zijde van het ministerie over concepten van het ambtsbericht, de informanten afkomstig zijn uit een netwerk van deskundigen, waarvan de Ambassade gebruik pleegt te maken om inzicht te krijgen in de Afghaanse samenleving en dat van gewezen (onder-)officieren van de KhAD/WAD geen verklaringen zijn afgenomen, omdat ernstig aan de objectiviteit van die verklaringen werd getwijfeld. Van belang is ook nog te vermelden dat is aangegeven dat de informanten onafhankelijk van elkaar zijn geraadpleegd en elk onderwerp dat aan de KhAD/WAD is gerelateerd, afzonderlijk aan hen is voorgelegd. De verklaringen stemden volgens het memorandum volledig met elkaar overeen. Verder is van belang nog op te merken dat Uw Afdeling heeft beslist dat de constatering van Amnesty International en van Giustozzi dat de conclusie in het ambtsbericht dat alle (onder-)officieren van de KhAD/WAD zich gedurende hun diensttijd schuldig hebben gemaakt aan schendingen van de mensenrechten niet konden worden bevestigd een constatering is die zowel

onvoldoende is om te kunnen doorgaan als concreet aanknopingspunt als hiervoor bedoeld, als gebaseerd is op persoonlijke vermoedens en veronderstellingen.

- 3.6 Uw Afdeling heeft derhalve na grondig onderzoek van de onderliggende stukken beslist dat er, mede in het licht van de toen tegen het ambtsbericht ingebrachte tegenwerpingen – geen reden is te oordelen dat niet van de conclusies, neergelegd in § 2.7 van het ambtsbericht, zou mogen worden uitgegaan. De rechtbank daarentegen heeft in de onderhavige zaak geen kennis genomen van de onderliggende stukken van het ambtsbericht, althans dat blijkt niet uit de bestreden uitspraak. Desalniettemin komt de rechtbank dit keer tot "diskwalificatie" van het ambtsbericht omdat er thans wél concrete aanknopingspunten zouden bestaan voor twijfel aan de juistheid en/of volledigheid van het ambtsbericht. Die twijfel van de rechtbank wordt voor een niet onbelangrijk deel wederom gevoed door de informatie van Giustozzi. De argumenten die destijds bijdroegen aan de conclusie dat in de rapportages van Giustozzi geen aanknopingspunt kon worden gezien voor twijfel aan de juistheid en/of volledigheid van het ambtsbericht worden nu door de rechtbank van tafel geveegd. Nog immer geldt echter dat de rapportages van Giustozzi in ieder geval voor een niet onbelangrijk deel zijn gebaseerd op aannames en veronderstellingen, waarbij Giustozzi met een zekere logica probeert uit beschikbare informatie conclusies te trekken. Hoewel op deze aanpak vanuit wetenschappelijk oogpunt mogelijk weinig is aan te merken, kan op basis van diens veronderstellingen niet worden geconcludeerd dat het destijds tijdens het ministerie van Buitenlandse Zaken uitgevoerde onderzoek onbetrouwbaar is of tot onjuiste conclusies zou hebben geleid. De rechtbank lijkt aan het slot van rov. 2.24 te suggereren dat een wetenschappelijke hoedanigheid met zich brengt dat niet gauw stellige beweringen zullen worden gedaan, reden waarom de rechtbank de redenering die destijds ten grondslag lag aan de conclusie dat in de rapportages van Giustozzi geen aanknopingspunten als eerder bedoeld zijn te vinden, onder tafel veegt. Uit niets is echter gebleken dat sedertdien wezenlijk nieuwe feiten aan het licht zijn gekomen. Eerder aannemelijk lijkt dat het terughoudende taalgebruik van Giustozzi is terug te voeren op het feit dat hij bepaalde aspecten niet concreet heeft kunnen vaststellen en dat hij vervolgens op basis van een door hem logisch geachte redenering beoordeelt of bepaalde aspecten wel of niet in de rede liggen. Er zijn diverse voorbeelden aan te halen die dit vermoeden bevestigen. De staatssecretaris meent dan ook dat de rechtbank thans ten onrechte in de rapportages van Giustozzi mede grondslag heeft gezien voor de conclusie dat nu, negen jaar na het uitbrengen van het ambtsbericht, wel concrete aanknopingspunten bestaan voor twijfel aan de juistheid en/of volledigheid daarvan.
- 3.7 Ook de notitie van de UNHCR van mei 2008 heeft een niet onbelangrijke rol gespeeld bij de beoordeling door de rechtbank. In antwoord op vragen van kamerlid De Wit van 20 mei 2008 hebben de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris in juli 2008 geantwoord dat het rapport van de UNHCR vragen opwerpt over de conclusies van het ambtsbericht van 29 februari 2000, maar dat ambtsbericht niet weerlegt op

basis van inzichtelijke en gedocumenteerde informatie. Gesteld is dat het rapport van de UNHCR geen nieuwe, de bewindslieden onbekende informatie bevat. Opgemerkt wordt dat een belangrijke bron van de UNHCR wordt gevormd door een rapport van Giustozzi, welk rapport al eerder bekend was. Ook dat rapport weerlegt de conclusies uit het ambtsbericht – aldus de bewindslieden – niet.

Zie:

- TK 2007-2008, Aanhangsel van de Handelingen, nr. 2954.

3.8 De staatssecretaris meent dat dit antwoord voor juist moet worden gehouden. Er worden inderdaad vragen opgeworpen over de in het ambtsbericht getrokken conclusies maar een concrete weerlegging van de informatie uit het ambtsbericht bevat het rapport niet. Dat het rapport andere informatie bevat moge juist zijn, daarmee is nog geen sprake van concrete informatie die aanleiding vormt tot twijfel aan de juistheid en/of volledigheid van het ambtsbericht.

3.9 Uit eerder bedoelde antwoorden blijkt dat de minister van Buitenlandse Zaken zich bereid heeft verklaard met UNHCR en, voorzover mogelijk, met diens bronnen, in overleg te treden. Dat de minister van Buitenlandse Zaken die bereidheid heeft getoond kan vanzelfsprekend niet worden gezien als erkenning dat sprake is van concrete aanknopingspunten voor twijfel aan de juistheid van het ambtsbericht.

Verwezen zij naar de op de vragen 3 en 4 door de minister van Buitenlandse Zaken in juli 2008 gegeven antwoorden

3.10 Naar de staatssecretaris heeft begrepen is tijdens de minister van Buitenlandse Zaken terzake reeds geruime tijd geleden contact gelegd met de UNHCR. Het overleg tussen de UNHCR en het ministerie van Buitenlandse Zaken over de totstandkoming van de UNHCR-notitie is nog niet afgerond. Het ministerie wacht op dit moment op antwoorden van de UNHCR op een aantal aanvullende vragen. Na ontvangst van deze antwoorden hoopt het ministerie het overleg af te kunnen ronden. De UNHCR heeft aangegeven niet te kunnen zeggen op welke termijn deze antwoorden tegemoet kunnen worden gezien.

3.11 De rapportage van de UNHCR is voor een deel gebaseerd op "knowledgeable sources". Wie die "knowledgeable sources" zijn blijft onduidelijk. Duidelijk is wel dat acht is geslagen op informatie van personen die betrokken zijn geweest bij de KhAD/WAD. In welke mate zij betrokken zijn geweest wordt wederom niet duidelijk. Bovendien is de vraag hoeveel van de geraadpleegde "knowledgeable sources" personen zijn die geassocieerd kunnen worden met de KhAD/WAD? En wat was de aard van hun functies aldaar? Ook is niet bekend welk gedeelte van het rapport is terug te voeren op informatie van personen die betrokken waren bij de KhAD/WAD. Bij het onderzoek dat door de minister van Buitenlandse Zaken destijds is verricht is er juist voor gekozen

die informatie ter zijde te laten omdat voor de betrouwbaarheid van die informatie niet kon worden ingestaan. Het is niet onaannemelijk dat personen die destijds betrokken waren bij de KhAD/WAD er belang bij hebben de aard van de organisatie en de gepleegde mensenrechtenschendingen te relativeren en hun eigen aandeel daarin te reduceren. Een andere, kennelijk niet onbelangrijke bron voor het rapport is juist weer Giustozzi. De vraag rijst of diens gedachten aan kracht winnen doordat zij door de UNHCR mede aan een rapport ten grondslag worden gelegd?

- 3.12 In dit verband wil de staatssecretaris – mede in het licht van de waarneming van de rechtbank dat de bevindingen van de informanten ten tijde van de totstandkoming van het ambtsbericht, noch op enig moment daarna, bevestigd zijn door andere bronnen, opmerken dat in een overigens niet openbaar rapport van Migrationsverket (Swedish Migration Board), waarin de resultaten zijn vervat van een “fact finding”-missie naar Afghanistan in de periode van 22 tot 30 november 2002, welk rapport in april 2003 is uitgebracht, het volgende is opgemerkt.

“UNHCR Islamabad assured that due to the recruitment methods used, no one in Khad can claim that they only had an innocent desk job. It is important that the exclusion clauses are looked into when someone says they have been working for Khad”.

- 3.13 De rechtbank constateert dat zowel de UNHCR als Giustozzi onderscheid maken tussen de periode 1978–1986 en de periode daarna. Er zou sprake zijn geweest van grote veranderingen in tactiek, functies en taken van de KhAD en de gevolgen daarvan voor de omvang van de mensenrechtenschendingen. Wat er zij van deze tweedeling, uit de beschikbare informatie blijkt niet dat na de cesuur in de periode geen sprake meer zou zijn geweest van veelvuldige mensenrechtenschendingen. Het betekent ook geenszins dat de in het ambtsbericht getrokken conclusies slechts voor een deel van de periode opgeld zouden (kunnen) doen. De UNHCR maakt melding van “significant changes” na de goedkeuring van de “National Reconciliation Policy” in 1986. De UNHCR, noch de rechtbank maken duidelijk om welke grote veranderingen het precies gaat. In noot 15 (blz. 3) van het UNHCR-rapport wordt de verzoeningspolitiek in positieve bewoordingen omschreven, onder verwijzing naar een rapport van Amnesty International van mei 1988. Minstgenomen is hier sprake van een niet objectieve selectie uit dat rapport. In dat rapport staat weliswaar weergegeven wat het toenmalige regime in woorden naar buiten heeft gebracht, uit de rest van het rapport van Amnesty blijkt nu juist dat deze woorden kennelijk in de praktijk niet tot een substantiële verbetering van de situatie heeft geleid. Er werd kennelijk nog steeds gemarteld, zij het wellicht wat minder systematisch en routinematig dan daarvoor. In het rapport wordt gerefereerd aan vele getuigenissen die duiden op een beleid van “deliberate killing” door Sovjet en Afghaanse legerstroepen van Afghanen op de vlucht naar Pakistan en dat juist in 1987. In het rapport wordt door Amnesty ingegaan op de amnestie die deel zou uitmaken van het nieuwe beleid. Daaruit blijkt dat de meeste

vrijgelatenen van zodanige leeftijd waren dat zij nog dienstplichtig waren. Amnesty beschikte over berichten dat honderden gevangenen na hun vrijlating direct onder de wapenen moesten. Amnesty heeft dat niet beschouwd als een daadwerkelijke vrijlating. Uit het rapport van Amnesty, in zijn geheel bezien, blijkt dus dat de praktijken na de officiële uitvaardiging van het verzoeningsbeleid op belangrijke punten niet overeenkwamen met de doelstellingen van het verzoeningsbeleid. Dit betekent dat vraagtekens zijn te plaatsen bij de omvang van de veranderingen. Op basis hiervan kan niet worden geconcludeerd dat de omstandigheid dat in het ambtsbericht geen onderscheid wordt gemaakt in perioden een aanknopingspunt zou zijn voor twijfel aan de juistheid van het ambtsbericht, of op enigerlei wijze aan die conclusie zou kunnen bijdragen.

Vgl. in dit verband rov. 18 van de eerder genoemde uitspraak van de Rb. Den Haag, nevenzittingsplaats 's Hertogenbosch, van 12 februari 2009.

- 3.14 In rov. 2.24 refereert de rechtbank aan de brief van de heer mr. A. van Blankenstein van 22 juli 2008. In die brief wordt gesteld dat de opmerkingen in de notitie van de UNHCR over de informatie uit het ambtsbericht ten aanzien van de eerste plaatsing van officieren en onderofficieren niet concreet en specifiek zijn. Die opmerking betreft dus niet de gehele inhoud van het rapport, zoals de rechtbank lijkt te suggereren. Het is de staatssecretaris niet duidelijk waarom de rechtbank aan het rapport van de UNHCR, zonder ook maar enig onderzoek te verrichten naar de daaraan ten grondslag liggende bronnen, meer waarde toekent dan aan het ambtsbericht, ten aanzien waarvan in 2004 door Uw Afdeling wel een gedegen onderzoek naar de achterliggende stukken is gedaan. Vanzelfsprekend wordt veel waarde gehecht aan informatie van UNHCR, doch dat betekent niet zonder meer dat die informatie de inhoud van een ambtsbericht zodanig weerlegt dat gesproken kan worden van concrete aanknopingspunten voor twijfel aan de juistheid en/of volledigheid van het ambtsbericht. Dat bepaalde bronnen bepaalde stellingen uit het ambtsbericht niet kunnen bevestigen is, het zij herhaald, geen aanknopingspunt voor twijfel aan de juistheid van het ambtsbericht.
- 3.15 In rov. 2.24 verwijst de rechtbank naar een passage uit het arrest van het EHRM van 17 juli 2008 inzake N.A. tegen het Verenigd Koninkrijk. Dienaangaande wordt opgemerkt dat het belang en het gewicht van rapportages van VN-organen door de staatssecretaris niet in twijfel worden getrokken. Naar de mening van de staatssecretaris volgt uit dat arrest evenwel niet dat aan een rapport van de UNHCR, louter vanwege de omstandigheid dat het is opgesteld door een VN-orgaan, automatisch meer belang dient te worden gehecht dan aan een algemeen ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken. Evenmin volgt daaruit dat aan elk rapport van de UNHCR hetzelfde gewicht toekomt. Het EHRM erkent dat de waarde die aan een specifiek rapport dient te worden gehecht afhankelijk is van, onder meer, de gedegenheid van het onderzoek dat aan dat rapport ten grondslag ligt. De

staatssecretaris moet echter aannemen dat ook de UNHCR niet de mogelijkheid heeft gehad "on-site" bij de KhAD/WAD inspecties uit te voeren. Het door de rechtbank gehanteerde citaat ter onderbouwing van het doen prevaleren van het rapport van de UNHCR lijkt derhalve niet werkelijk relevant voor de periode waarin de KhAD/WAD operatief is geweest. Uit niets blijkt overigens dat de UNHCR ten tijde van het communistische regime informatie heeft gekregen over de opzet van de KhAD/WAD, de modus operandi, de wijze waarop terreur werd uitgeoefend etc. Het is feitelijk niet vastgesteld dat de UNHCR ten tijde van belang rechtstreeks toegang had tot de KhAD/WAD en ter plekke inspecties heeft kunnen verrichten. Uit de notitie van de UNHCR is af te leiden dat het onderzoek van de UNHCR kennelijk eerst in 2001 is begonnen, terwijl op grond van de Nederlandse praktijk al veel eerder de noodzaak tot nader onderzoek naar de KhAD/WAD is onderkend, zulks in verband met het feit dat juist Nederland met name in de jaren negentig van de vorige eeuw te maken heeft gekregen met de instroom van relatief veel oud-medewerkers van de KhAD/WAD.

- 3.16 Het is duidelijk dat de redenen waarom de rapporten van Giustozzi destijds onvoldoende werden geacht om daarin concrete aanknopingspunten voor twijfel aan de juistheid van het ambtsbericht te zien, niet in de kraam van de rechtbank te pas kwamen. Hiervoor is reeds uiteengezet dat de staatssecretaris niet vermog in te zien waarom die rapportages, die in de loop der tijd niet wezenlijk van karakter zijn veranderd en nog steeds in hoge mate gebaseerd zijn op aannames, veronderstellingen en conclusies van (veronderstelde) logica, nu ineens wel een wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan de conclusie dat sprake is van concrete aanknopingspunten voor twijfel aan de juistheid van het ambtsbericht. Ook het UNHCR-rapport is kennelijk mede, en mogelijk in niet onbelangrijke mate, op de bevindingen van Giustozzi gebaseerd. De staatssecretaris meent dat de rechtbank op basis daarvan niet die waarde aan het rapport van de UNHCR had mogen toekennen, die het daaraan blijkend de bestreden uitspraak toegekend heeft.
- 3.17 In rov. 2.25 spreekt de rechtbank over een "wel zeer smalle basis". Nog afgezien van hetgeen hiervoor onder 3.10 is opgemerkt, meent de staatssecretaris dat niet zonder meer kan worden gesteld dat, als bepaalde conclusies niet door andere bronnen worden bevestigd, van die conclusies niet zou mogen worden uitgegaan.
- 3.18 De staatssecretaris heeft er groot bezwaar tegen dat de rechtbank in rov. 2.26 op basis van de brief van 4 augustus 2008 van de minister van Buitenlandse Zaken tot de conclusie komt dat er gerechtvaardigde twijfel bestaat aan de betrouwbaarheid van de door de gehanteerde bronnen destijds verstrekte informatie. In de eerste plaats moet worden opgemerkt dat de rechtbank de brief van 4 augustus 2008 van de minister van Buitenlandse Zaken niet volledig citeert. De minister geeft in deze brief aan dat de destijds geraadpleegde bronnen als deskundig en betrouwbaar bekend staan en dat er destijds geen twijfel bestond ten aanzien van de objectiviteit van die bronnen. De minister deelt mee nog steeds achter de destijds door hen verstrekte informatie te

staan. Inmiddels echter is in den brede bekend dat in de Nederlandse asielpraktijk het gegeven dat een vreemdeling (onder-)officier bij de KhAD/WAD is geweest een belangrijke rol speelt en in de regel leidt tot tegenwerping van art. 1F van het Vluchtelingenverdrag. Destijds was dat vanzelfsprekend geen gegeven, laat staan een issue waar men mee rekening kon houden bij het verschaffen van informatie. Een feit is nu eenmaal dat na verloop van tijd exact hetzelfde onderzoek niet herhaald kan worden. In de aangehaalde passage heeft de minister van Buitenlandse Zaken geenszins aangegeven te twifelen aan de betrouwbaarheid en de objectiviteit van de destijds geconsulteerde bronnen. De minister van Buitenlandse Zaken heeft een specifieke positie. Nu niet uitgesloten kan worden dat thans allerlei andere afwegingen een rol kunnen spelen bij de bronnen, heeft de minister op voorhand geconcludeerd dat een herhaling van het onderzoek, waarbij overigens het tijdsverloop mede een rol speelt, niet noodzakelijkerwijs tot betrouwbare conclusies zou kunnen leiden, reden waarom dat mede gezien de specifieke taak van de minister van Buitenlandse Zaken niet aangewezen werd geacht.

- 3.19 In rov. 2.27 stelt de rechtbank terecht dat het hanteren van de "presumption of responsibility" niet in strijd is met het Vluchtelingenverdrag. De rechtbank stelt echter dat deze omkering van de bewijslast alleen toelaatbaar is als de betrokkenen de mogelijkheid hebben om de op voorhand gehanteerde aannames te weerleggen. Met andere woorden: de "presumption of responsibility" is niet alleen afhankelijk van het - samengevat - deel uitgemaakt hebben van een organisatie met een beperkt wreed doel, maar ook nog eens van de mate waarin men in staat zou zijn de aannames te weerleggen. De staatssecretaris meent dat dit uitgangspunt niet, en zeker niet zonder meer, kan worden geaccepteerd. Bovendien miskent de rechtbank met de verwijzing naar het citaat uit de brief van 4 augustus 2008, dat de minister van Buitenlandse Zaken zich in een geheel andere positie bevindt dan een individuele vreemdeling. Wat dus voor de minister van Buitenlandse Zaken heeft te gelden, ten aanzien van diens onderzoeksmogelijkheden, geldt niet en zeker niet noodzakelijkerwijs voor de individuele vreemdeling.

Zie:

- Verslag van een schriftelijk overleg (TK, 2007-2008, 31 200 VI, nr. 192), blz 22, derde alinea.

- 3.20 Voor zover de rechtbank in dit kader de mededeling van de minister van Buitenlandse Zaken van belang zou hebben geacht dat archiefonderzoek in Afghanistan niet mogelijk is, aangezien archieven veelal door jarenlange oorlog verloren zijn gegaan, dan wel niet of slecht bijgehouden zijn, zij opgemerkt dat moeilijk valt in te zien op welke wijze een vreemdeling, zouden de archieven nog wel beschikbaar zijn, daarmee zijn voordeel zou kunnen doen. Op welke wijze zou er voor een individuele burger informatie uit een archief van een veiligheidsdienst beschikbaar kunnen komen c.q.

kunnen worden gesteld, nog afgezien van de vraag of informatie ten aanzien van de gepleegde wandaden en de daders wel ooit gearhiveerd is geweest?

- 3.21 Feit is echter dat de enkele mededeling dat men niet betrokken is geweest bij mensenrechtenschendingen geen voldoende weerlegging is. Daarbij moet worden opgemerkt dat in de uitvoeringspraktijk in een enkel geval op basis van specifieke informatie is besloten af te zien van tegenwerping van art. 1F van het Vluchtelingenverdrag.

In de 1F-notitie van 6 juni 2008 wordt op blz. 12 aangegeven in welke gevallen sprake kan zijn van een significante uitzondering.

- 3.22 In de visie van de staatssecretaris is er geen enkele reden om op basis van de thans beschikbare gegevens vraagtekens te plaatsen bij de onafhankelijkheid, de betrouwbaarheid en de objectiviteit van het destijds door de minister van Buitenlandse Zaken uitgebrachte ambtsbericht. De rechtbank heeft ten onrechte in de notitie van de UNHCR en de bevindingen van Giustozzi aanleiding gezien voor de conclusie dat met name de inhoud van de paragrafen 2.4 en 2.7 aan gerechtvaardigde twijfel onderhevig zijn en aldus daarin concrete aanknopingspunten aanwezig geacht voor twijfel aan de juistheid en/of volledigheid van het ambtsbericht.

4 Conclusie

- 4.1 De staatssecretaris meent dat de bestreden uitspraak niet in stand kan blijven.
- 4.2 De staatssecretaris concludeert tot vernietiging van de bestreden uitspraak en tot het alsnog ongegrond verklaren van het bij de rechtbank ingestelde beroep.

Den Haag, 18 maart 2009

advocaat/gemachtigde

behandeld door	mr. G.M.H. Hoogvliet
correspondentie	postbus 11756, 2502 AT Den Haag
telefoon	(070) 515 37 03
fax	(070) 515 30 91
e-mail	gmh.hoogvliet@pelsrijcken.nl
zaaknummer	51010086
referentie	IND-9711.19.8035